EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 26.5.2004
KOM(2004) 223 lopullinen

KOMISSION KERTOMUS NEUVOSTOLLE, EUROOPAN PARLAMENTILLE JA EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE

alkoholiin ja alkoholijuomiin sovellettavien valmisteverojen määristä

(esitetty alkoholin ja alkoholijuomien valmisteverojen määrien lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin 92/84/ETY 8 artiklan mukaisesti)

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ 4

A. Alkoholiin ja alkoholijuomiin sovellettavien valmisteverojen määrät 4

B. Alkoholiin ja alkoholijuomiin sovellettavien valmisteverojen rakenne 5

1. Johdanto 6

1.1. Yhteisön valmisteverojärjestelmä 6

1.2. Alkoholijuomien valmisteverot 6

2. Valmisteverojen rakenteiden ja määrien tarkastelu 9

2.1. Yleisiä huomioita 9

2.2. Komission ensimmäinen kertomus 9

3. Tässä (toisessa) kertomuksessa tarkastellut asiat 10

3.1. Yleistä 10

3.2. Sisämarkkinoiden toimivuus 10

3.3. Alkoholijuomien välinen kilpailu 16

3.4. Valmisteverojen määrien reaaliarvo 18

3.5. Perustamissopimuksen yleiset tavoitteet 20

3.5.1. Terveys- ja sosiaalipolitiikka 20

3.5.2. Maatalouspolitiikka 21

3.5.3. Euroopan unionin laajentuminen 23

3.6. Tarkistusajanjakso 23

4. Alkoholijuomiin sovellettavien valmisteverojen rakenne 24

4.1. Kuohumattoman viinin ja kuohuviinin erilainen kohtelu 24

4.2. Tuoteluokkien määrittelemiseen käytettävien yhdistetyn nimikkeistön (CN) koodien mukauttaminen 25

4.3. Tuotteiden luokittelu valmisteverotusta varten 25

PÄÄTELMÄT 28

LIITE A *29*

LIITE B1 ..... *30*

LIITE B2 ..... *32*

LIITE B3 ..... *34*

LIITE B4 ..... *36*

LIITE C *38*

TIIVISTELMÄ

A. ALKOHOLIIN JA ALKOHOLIJUOMIIN SOVELLETTAVIEN VALMISTEVEROJEN MÄÄRISTÄ

Tässä kertomuksessa tarkastellaan yhteisön lainsäädännön tilannetta alkoholiin ja alkoholijuomiin sovellettavien valmisteverojen osalta. Asiaa koskeva lainsäädäntö tuli voimaan 1. tammikuuta 1993, minkä jälkeen sitä ei ole muutettu. Tämän kertomuksen antamisesta säädetään alkoholin ja alkoholijuomien valmisteverojen määrien lähentämisestä 19 päivänä lokakuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/84/ETY 8 artiklassa, jossa edellytetään alkoholituotteiden valmisteverojen määrien säännöllistä tarkistamista.

Tässä kertomuksessa keskitytään pääasiassa seuraaviin seikkoihin: sisämarkkinoiden toimivuus, eri alkoholijuomien luokkien välinen kilpailu, valmisteverojen määrien reaaliarvo sekä perustamissopimuksen yleiset tavoitteet.

Sisämarkkinoiden toimivuudesta kertomuksessa todetaan, että vuonna 1993 tapahtunut verorajojen poistaminen ja se, että jäsenvaltiot ovat jatkaneet hyvin erilaisten valmisteverojen määrien soveltamista alkoholijuomiin, ovat aiheuttaneet yhdessä useita ongelmia, jotka häiritsevät sisämarkkinoiden asianmukaista toimintaa. Nämä ongelmat johtuvat tietyissä tapauksissa tuotteiden korkeasta verotaakasta suhteessa tuotteiden perustana olevaan arvoon ja valmisteverojen määrien merkittävistä eroista joidenkin jäsenvaltioiden välillä. Nämä erot paitsi kannustavat laillisten rajatylittävien ostosten tekoon myös petolliseen kaupankäyntiin, joka suuntautuu niiden jäsenvaltioiden markkinoille, joissa verojen määrät ovat korkeat. Tästä aiheutuu usein verotuksesta johtuvaa kilpailun vääristymistä, kauppavirtojen muutoksia ja kansalaisten vapaaseen liikkuvuuteen kohdistuvia rajoituksia. Verojen määrien lähentäminen helpottaisi huomattavasti pitkän aikavälin ratkaisun löytämistä näille sisämarkkinoiden ongelmille.

Eri alkoholijuomien luokkien välisestä kilpailusta todetaan, että pääsääntöisesti eri alkoholijuomatyyppien välisen kilpailun laajuus ei ole määräävä tekijä juomien verojen määriä vahvistettaessa. Lisäksi tietyn juomatyypin kysyntään ei vaikuta kovinkaan paljon sen tai kilpailevien alkoholijuomatyyppien hintojen muutokset.

Lisäksi kertomuksessa todetaan, että **valmisteverojen vähimmäismäärien reaaliarvon** säilyttämiseksi jäsenvaltioiden olisi harkittava määrien tarkistamista noin 24 prosentilla 1. tammikuuta 1993 ja 31. joulukuuta 2002 välisenä aikana vallinneen inflaation huomioimiseksi. Määriä on tarkistettava, jotteivät verojen vähimmäismäärät menetä merkitystään ajan kuluessa.

Perustamissopimuksen yleisten tavoitteiden osalta kertomuksessa kiinnitetään erityistä huomiota alkoholijuomien verotuksen ja terveys- ja maatalouspolitiikan väliseen yhteyteen. Kertomuksessa todetaan terveyspolitiikasta, että useimmat jäsenvaltiot eivät yleensä ota huomioon terveyspoliittisia näkökohtia valmisteverojen määriä vahvistaessaan. Maatalouspolitiikassa viinin verotus on edelleen hyvin ristiriitainen kysymys. Kun viiniä tuottavat jäsenvaltiot pitävät välttämättömänä säilyttää mahdollisuus soveltaa halutessaan nollaverokantaa viiniin, tietyt muut jäsenvaltiot väittävät, että valmisteverojen vähimmäismäärien muuttamisen ehtona olisi oltava viinin valmisteveron positiivisen vähimmäismäärän käyttöönotto. Viiniä tuottavat jäsenvaltiot pitävät viinin nollaverokantaa

lisäksi tarpeellisena lisätoimenpiteenä, jolla voidaan edistää yhtä yhteisen markkinajärjestelyn poliittisista perustavoitteista eli markkinatasapainon toteutumista. Kertomuksessa todetaan **EU:n laajentumisesta**, että kaikki uudet jäsenvaltiot ovat sitoutuneet soveltamaan vähintään valmisteverojen vähimmäismääriä 1. toukokuuta 2004 alkaen.

B. ALKOHOLIIN JA ALKOHOLIJUOMIIN SOVELLETTAVIEN VALMISTEVEROJEN RAKENNE

Direktiivin 92/84/ETY 8 artiklassa edellytetään pelkästään, että komissio antaa kyseisessä direktiivissä säädettyjen valmisteverojen määriä koskevia kertomuksia. Komissio kuitenkin katsoo, että myös verotuksen rakenteen muutoksia olisi tarkasteltava, koska ne liittyvät tiiviisti valmisteverojen määriin. Tämä pätee erityisesti, kun kyse on alkoholijuomien luokittelusta rakennedirektiivissä (direktiivi 92/83/ETY) määriteltyihin luokkiin. Kertomuksessa yksilöidään seuraavat kolme kysymystä, jotka ovat tulleet esille kuulemisprosessin aikana ja jotka vaativat erityistä huomiota:

1. Kysymys siitä, olisiko **jäsenvaltioilla säilytettävä mahdollisuus verottaa kuohumattomia ja kuohuvia alkoholijuomia eri tavalla.**

2. **Tarve saattaa ajan tasalle viittaukset yhdistetyn nimikkeistön (CN) koodeihin, joihin viitataan direktiivissä 92/83/ETY** määritettäessä alkoholijuomien luokkia verotusta varten. Näin CN-koodeihin vuodesta 1992 tehdyt muutokset voitaisiin ottaa huomioon ja tilannetta voitaisiin yksinkertaistaa elinkeinonharjoittajien ja viranomaisten kannalta. Lisäksi voimassa olevia CN-koodeja koskevat viittaukset voitaisiin tulevaisuudessa saattaa ajan tasalle direktiivin 92/12/ETY 24 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

3. Sekä elinkeinonharjoittajat että kansalliset viranomaiset ovat saattaneet komission yksikköjen tietoon ongelmia, jotka liittyvät **alkoholijuomien luokitteluun direktiivissä 92/83/ETY säädettyihin luokkiin**. Ne ovat valittaneet saman tuotteen erilaisesta luokittelusta ja näin ollen erilaisesta verotuksesta eri jäsenvaltioissa. Kertomuksessa käsitellään tätä ongelmaa ja esitetään asiaa koskevat keskeiset näkökohdat.

Koska asia on monimutkainen ja siihen liittyy monia poliittisesti arkoja näkökohtia ja koska komissio päätti syyskuussa 2002 olla ehdottamatta valmisteveron vähimmäismäärää viinille, tähän kertomukseen ei ole liitetty direktiiviehdotusta. Tässä vaiheessa tällä kertomuksella pyritään käynnistämään neuvostossa, Euroopan parlamentissa ja Euroopan talous- ja sosiaalikomiteassa laaja keskustelu. Komissio päättää tämän keskustelun tulosten perusteella, aikooko se tehdä ehdotuksia kaikista tai joistakin tässä kertomuksessa esille tuoduista asioista.

1. JOHDANTO

1.1. Yhteisön valmisteverojärjestelmä

1. Valmisteverot ovat kulutustavaroihin kuten alkoholijuomiin, tupakkatuotteisiin ja kivennäisöljyihin kohdistuvia veroja. Näistä tuotteista saatava valmistevero on huomattava tulonlähde jäsenvaltioille, sillä sen osuus niiden BKT:stä on 1,8–4,5 prosenttia (**ks. liite A**). Koska jäsenvaltiot voivat vapaasti vahvistaa kansallisten valmisteverojen tasot, jos ne noudattavat yhteisön vähimmäistasoja, valmisteverojen määrät vaihtelevat eri jäsenvaltioissa. Kun jäsenvaltiot päättävät valmisteverojensa määristä, niiden on otettava huomioon paitsi talousarvionäkökohdat myös muun muassa terveyskysymykset, maatalouspolitiikka, petosten ja veronkierron vaara, työllisyys, muiden jäsenvaltioiden vahvistamien verojen määrät ja sisämarkkinoiden toiminta.

2. Nykyiset järjestelyt otettiin käyttöön 1. tammikuuta 1993. Ne ovat vuonna 1985 alkaneiden neuvottelujen tulos. Tuolloin julkaistiin sisämarkkinoiden loppuun saattamista koskeva valkoinen kirja[1], ja komission myöhemmin tekemässä ehdotuksessa alkoholin ja alkoholijuomien valmisteverojen lähentämisestä[2] esitettiin kolmen edellä mainitun tuoteryhmän, myös alkoholijuomien, valmisteverojen täydellistä yhdenmukaistamista. Neuvosto ei kuitenkaan omaksunut tätä lähestymistapaa eikä myöskään komission vuonna 1989 ehdottamaa mukautettua lähestymistapaa[3], joka perustui valmisteverojen vähimmäis- ja tavoitemäärien soveltamiseen ja jossa yhdenmukaistaminen laajennettiin koskemaan vain verorakenteita. Samassa yhteydessä päätettiin vain veron vähimmäismääristä.

3. Valmisteveron alaiset tuotteet liikkuvat jäsenvaltiosta toiseen pääasiassa väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmän mukaisesti[4]. Niiden elinkeinonharjoittajien, jotka haluavat kuljettaa tavaroita mainittua järjestelmää käyttäen, on saatava siihen sijoittautumisjäsenvaltionsa lupa. Lähetyksiin on liitettävä hallinnollinen tai vastaava kaupallinen asiakirja. Lisäksi tavaroista kannetaan vero määräjäsenvaltiossa. Yksityishenkilöt saavat ostaa valitsemistaan jäsenvaltiosta tavaroita, joista on maksettu valmistevero, ja kuljettaa ne toiseen jäsenvaltioon ilman muodollisuuksia ja joutumatta maksamaan veroa uudelleen edellyttäen, että tavarat on hankittu heidän omiin tarpeisiinsa ja että he itse kuljettavat tavarat määräjäsenvaltioon.

1.2. Alkoholijuomien valmisteverot

4. Alkoholin ja alkoholijuomien valmisteveroja koskevasta yhteisön järjestelmästä säädetään kahdessa direktiivissä. Alkoholin ja alkoholijuomien valmisteverojen

---

1 KOM(85) 310, 14.6.1985.
2 KOM(87) 328 lopullinen/3, 10.11.1987 (EYVL C 250, 18.9.1987, s. 4).
3 KOM(89) 527, 7.12.1989 (EYVL C 12, 18.1.1990, s. 12).
4 Neuvoston direktiivi 92/12/ETY, annettu 25 päivänä helmikuuta 1992, valmisteveron alaisia tuotteita koskevista yleisistä järjestelyistä sekä näiden tuotteiden hallussapidosta, liikkumisesta ja valvonnasta (EYVL L 76, 23.3.1992, s. 1), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 14 päivänä huhtikuuta 2003 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 807/2003 (EUVL L 122, 16.5.2003, s. 36).

rakenteiden yhdenmukaistamisesta annetussa neuvoston direktiivissä 92/83/ETY[5] vahvistetaan yhteiset määritelmät valmisteveron alaisille tuotteille sen varmistamiseksi, että kaikki jäsenvaltiot kohtelevat samaa tuotetta samalla tavoin. Tässä rakennedirektiivissä määritellään myös valmisteverojen laskentamenetelmä ja perusteet, joiden nojalla tietyt tuotteet voidaan vapauttaa valmisteverosta tai niihin voidaan soveltaa alennettuja valmisteverojen määriä.

5. Alkoholin ja alkoholijuomien valmisteverojen määrien lähentämisestä annetussa neuvoston direktiivissä 92/84/ETY[6] vahvistetaan valmisteverojen vähimmäismäärät kullekin tuoteluokalle. Nämä vähimmäismäärät, joita alhaisempia jäsenvaltioiden muutoin vapaasti vahvistamat kansallisten valmisteverojen määrät eivät saa olla, ovat seuraavat:

Tuoteluokka *(kunkin luokan tarkka määritelmä esitetään direktiivissä 92/83/ETY)*	**Direktiivissä säädetty valmisteveron vähimmäismäärä**
Viini ja muut käymistietä valmistetut juomat kuin viini ja olut	**0 euroa** hehtolitralta tuotetta
Olut	**0,748 euroa** hehtolitralta/platoaste tai **1,87 euroa** hehtolitralta/alkoholiprosentti
Välituotteet (esim. väkevöity viini ja väkevä viini)	**45 euroa** hehtolitralta tuotetta
Etyylialkoholi ja väkevät alkoholijuomat	**550 euroa** hehtolitralta puhdasta alkoholia *Huom.: Jäsenvaltiot, joiden soveltaman valmisteveron määrä on enintään **1 000 euroa**, eivät saa alentaa kansallista valmisteveron määrää. Jäsenvaltiot, joiden soveltaman valmisteveron määrä on yli **1 000 euroa**, eivät saa alentaa kansallista valmisteveron määrää tätä alhaisemmaksi.*

6. Näiden vähimmäismäärien käyttöönotto vuonna 1993 edellytti korotuksia tuolloin jäsenvaltioissa sovellettuihin valmisteverojen määriin 7 jäsenvaltiossa 12:sta[7]. Jäsenvaltiot voivat vapaasti päättää kansallisten valmisteverojensa määristä edellyttäen, että ne noudattavat näitä vähimmäismääriä. Yhteisössä sovellettavat valmisteverojen määrät vaihtelevat, mikä on seurausta kansallisten toimintalinjojen erilaisista näkökohdista. **Liitteissä B1–B4** selvitetään yksityiskohtaisesti

---

5 Neuvoston direktiivi 92/83/ETY, annettu 19 päivänä lokakuuta 1992, alkoholijuomien valmisteverojen rakenteiden yhdenmukaistamisesta (EYVL L 316, 31.10.1992, s. 21).

6 Neuvoston direktiivi 92/84/ETY, annettu 19 päivänä lokakuuta 1992, alkoholin ja alkoholijuomien valmisteverojen määrien lähentämisestä (EYVL L 316, 31.10.1992, s. 29).

7 Olut: Saksa, Kreikka, Ranska ja Luxemburg. Väkevät alkoholijuomat: Kreikka, Espanja, Italia ja Portugali.

jäsenvaltioiden kuhunkin tuoteluokkaan soveltamien valmisteverojen määrät 1. toukokuuta 2004 vallinneen tilanteen mukaisesti. Selvityksessä ovat mukana myös 1. toukokuuta 2004 EU:hun liittyneet uudet jäsenvaltiot.

7. On syytä huomata, että neuvoston direktiivin 92/84/ETY antamisen yhteydessä pöytäkirjaan liitetyssä lausunnossa jäsenvaltiot sitoutuivat komission asiakirjassa KOM(89) 527 ehdottamiin tavoitemääriin ja vahvistivat ne viitemääriksi, joihin jäsenvaltiot pyrkisivät mukauttamaan kansalliset valmisteverojen määränsä. Nämä tavoitemäärät ovat seuraavat:

Etyylialkoholi ja väkevät alkoholijuomat	1398,1	euroa hehtolitralta puhdasta alkoholia
Kuohumaton viini	18,7	euroa hehtolitralta tuotetta
Kuohuviini	33	euroa hehtolitralta tuotetta
Olut	1,496	euroa hehtolitralta/platoaste lopputuotetta
Välituotteet	93,5	euroa hehtolitralta tuotetta

Käytännössä jäsenvaltiot eivät aina ole noudattaneet näitä tavoitemääriä kansallisia valmisteverojen määriä mukauttaessaan, vaan ne ovat sen sijaan turvautuneet niille lausunnossa annettuun joustovaraan kansallisten valmisteverojen määrien mukauttamisessa viitemääristä poikkeavasti tiettyjen syiden perusteella ja etenkin talousarviotarpeiden täyttämiseksi.

8. Seuraavassa taulukossa esitetään kunkin tuoteluokan valmisteveron vähimmäismäärä euroina hehtolitralta alkoholiprosenttia kohden sekä vähimmäismäärä litralta tuotetta sen yleisen alkoholipitoisuuden mukaan.

Tuoteryhmä	**Vähimmäismäärä hehtolitralta/ alkoholiprosentti**	**Vähimmäismäärä litralta tuotetta sen yleisen alkoholipitoisuuden mukaan**
Viini ja muut käymistietä valmistetut juomat kuin viini ja olut	**0 euroa**	**Viini (12 %) 0 euroa**
Olut	**1,87 euroa**	**Olut (5 %) 0,1 euroa**
Välituotteet	**2,5 euroa**	**Välituotteet (18 %) 0,45 euroa**
Etyylialkoholi ja väkevät alkoholijuomat	**5,5 euroa**	**Väkevät alkoholijuomat (40 %) 2,2 euroa**

9. Alkoholijuomien valmisteveroista saatavat kokonaistulot ovat keskimäärin **10,5 prosenttia kaikista valmisteverotuloista ja 0,29 prosenttia jäsenvaltioiden yhteenlasketusta BKT:stä** (ks. **liitteestä A** jäsenvaltiokohtainen yleiskatsaus).

2. VALMISTEVEROJEN RAKENTEIDEN JA MÄÄRIEN TARKASTELU

2.1. Yleisiä huomioita

10. Direktiivin 92/84/ETY 8 artiklassa säädetään, että neuvosto tarkistaa kahden vuoden välein komission kertomuksen perusteella ja tarvittaessa komission ehdotuksesta kyseisessä direktiivissä vahvistetut valmisteverojen määrät ja kuultuaan Euroopan parlamenttia toteuttaa yksimielisesti tarvittavat toimenpiteet. Komission kertomuksessa ja neuvoston tarkistuksessa otetaan huomioon sisämarkkinoiden toimivuus, eri alkoholijuomien luokkien välinen kilpailu, valmisteverojen määrien reaaliarvo sekä perustamissopimuksen yleiset tavoitteet.

2.2. Komission ensimmäinen kertomus

11. Komission syyskuussa 1995 esittämässä ensimmäisessä kertomuksessa[8] käsiteltiin alkoholijuomien lisäksi tupakkaa ja kivennäisöljyjä. Kertomukseen ei sisältynyt ehdotusta. Kertomuksessa todettiin, että alkoholijuomiin sovellettaville valmisteverojen määrille oli tyypillistä selvä pysähtyneisyys. Tämä puolestaan viittaisi siihen, että viinin nollaverokanta voi rajoittaa mahdollisuuksia mukauttaa muiden alkoholituotteiden valmisteverojen määriä samassa jäsenvaltiossa ja naapurijäsenvaltioissa. Kertomuksessa pääteltiin, että ennen lopullista päätöksentekoa alkoholin verotusta olisi tarkasteltava yksityiskohtaisesti ja asianosaisten kuulemista olisi jatkettava. Ne jäsenvaltiot, joiden soveltamat valmisteverojen määrät vastaavat vähimmäismääriä tai ovat niitä lähellä, voisivat toistaiseksi säilyttää voimassa olevat valmisteverojen määränsä ja välttää siten määrien pakollisesta tarkistamisesta mahdollisesti aiheutuvat kaupan vääristymät.

12. Osana asianomaisten osapuolten kuulemista komissio päätti järjestää valmisteveroja käsittelevän konferenssin Lissabonissa marraskuussa 1995. Tämä oli ensimmäinen vaihe jatkuvassa kuulemisprosessissa. Konferenssin tavoitteena oli arvioida sitä, kuinka vuoden 1993 tammikuusta alkaen voimassa ollut yhteisön valmisteverojärjestelmä toimii, ja erityisesti avustaa komissiota tulevaisuudessa sovellettavan valmisteveropolitiikan valmistelussa. Konferenssissa vahvistettiin kertomuksessa esiin tuodut vaikeudet sekä elinkeinoelämän ja terveysalan järjestöjen ja jäsenvaltioiden mielipiteet, mutta mitään ratkaisua ei saatu aikaan.

13. Euroopan parlamentti hyväksyi 19. syyskuuta 1996 komission kertomuksesta päätöslauselman[9], jossa se pyysi komissiota tutkimaan ehdotettuja suuntaviivoja ja ehdottamaan asianmukaisia muutoksia olemassa oleviin direktiiveihin sekä pyrkimään kohti oikeudenmukaista verojärjestelmää, jossa alkoholijuomien välinen kilpailu ei ole vääristynyt.

---

8 KOM(95) 285, 13.9.1995.

9 EYVL C 320, 28.10.1996, s. 205.

3. TÄSSÄ (TOISESSA) KERTOMUKSESSA TARKASTELLUT ASIAT

3.1. Yleistä

14. Kuten edellä todetaan, tämän kertomuksen tavoitteena on tarkastella alkoholiin ja alkoholijuomiin sovellettavien valmisteverojen määriä ja ottaa samalla huomioon sisämarkkinoiden toimivuus, eri alkoholijuomien luokkien välinen kilpailu, valmisteverojen määrien reaaliarvo sekä perustamissopimuksen yleiset tavoitteet, kuten terveys ja maatalouspolitiikka.

15. Tätä kertomusta edelsi kuulemisprosessi. Komission yksiköt pyysivät jäsenvaltioita esittämään näkemyksensä kaikista tarkasteltavista näkökohdista kyselylomakkeessa. Koska tämä kuulemisprosessi käynnistyi vuonna 2001, siinä eivät olleet mukana 1. toukokuuta 2004 EU:hun liittyneet jäsenvaltiot. Tästä syystä niiden näkökantoja ei ole huomioitu tässä kertomuksessa. Myös elinkeinoelämän ja terveysalan järjestöjä pyydettiin antamaan kirjallinen kannanottonsa, ja niillä oli mahdollisuus keskustella asiasta komission kanssa järjestetyissä kahdenvälisissä kokouksissa.

16. Komissio pyysi riippumatonta konsulttia tekemään tutkimuksen yhdestä huomioon otettavasta näkökohdasta – alkoholijuomien välisestä kilpailusta – tällaisen kilpailun laajuuden arvioimiseksi (jäljempänä ”kilpailua koskeva tutkimus”). Lisäksi tutkimuksessa tarkasteltiin alkoholijuomien kulutussuuntauksia ja näiden suuntausten syitä (esim. muutokset verotuksessa). Tutkimuksessa tarkasteltiin myös muutamien jäsenvaltioiden näkökulmasta yksityishenkilöiden rajatylittäviä ostoksia ja sellaisten tuotteiden laitonta rajatylittävää kaupallista liikkuvuutta, joista on maksettu valmistevero[10] (ks. kappaleissa 41, 42 ja 58 esitetyt viittaukset tutkimuksen tuloksiin).

3.2. Sisämarkkinoiden toimivuus

17. Tässä luvussa tarkastellaan jäsenvaltioiden soveltamien valmisteverojen määrien vaikutusta alkoholijuomien sisämarkkinoiden toimivuuteen.

18. Tämän kysymyksen osalta ensimmäisessä kertomuksessa jaettiin valmisteveron alaisten tuotteiden yhteisön sisäinen liikkuvuus kolmeen luokkaan seuraavasti: tuotteiden kaupallinen liikkuvuus väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmässä, sellaisiin tavaroihin liittyvät liiketoimet, joista on maksettu valmistevero, ja yksityishenkilöiden kuljettamien tuotteiden liikkuvuus. Tätä luokitusta käytetään myös tässä kertomuksessa.

Tavaroiden kaupallinen liikkuvuus väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmässä

19. Ensimmäisessä kertomuksessa pääteltiin, että ainakin laillisen kaupan näkökulmasta yhteisön valmisteverojärjestelmä on toiminut kaiken kaikkiaan melko hyvin huolimatta jäsenvaltioiden valmisteverojen määrien välisistä suurista eroista. Kun tavarat liikkuvat väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmässä, jossa vero on maksettava määräjäsenvaltioon kyseisessä jäsenvaltiossa sovellettavan veron määrän

---

[10] ”*Study on the competition between alcoholic beverages*”, Customs Associates Ltd., helmikuu 2001. Tutkimuksen tiivistelmä on saatavana Internetissä osoitteesta: http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/publications/reports_studies/report.htm .

mukaan, on epätodennäköistä, että verojen määrien väliset erot vääristävät merkittävästi valinnanvapautta tai kilpailua jakeluketjun tällä tasolla toimivien yritysten näkökulmasta. Jäsenvaltiot ovat vahvistaneet tämän näkemyksen.

20. Ensimmäisessä kertomuksessa pääteltiin myös, että on vaikeaa arvioida valmisteverojen määrien jatkuvien erojen ja rajatarkastusten poistamisen vaikutusta tällä alalla tehtäviin petoksiin ja että on vielä liian varhaista arvioida, ovatko tällaiset petokset lisääntymässä. Pian kyseisen kertomuksen antamisen jälkeen jäsenvaltiot ilmaisivat kuitenkin huolensa valmisteveroihin liittyvien petosten määrän lisääntymisestä. Tämä johti valmisteveroihin liittyviä petoksia tutkivan korkean tason työryhmän perustamiseen vuoden 1997 alussa. Työryhmä muodostuu jäsenvaltioiden ja komission edustajista. Työryhmä sai tehtäväkseen tarkastella petosten luonnetta ja laajuutta kuten myös sääntely- ja valvontajärjestelmän puutteita ja heikkouksia ja suositella ratkaisuja ja/tai parannuksia näihin järjestelmiin. Ryhmä totesi 24. huhtikuuta 1998 antamansa kertomuksen[11] päätelmissä, että tupakka- ja alkoholialaan liittyvät petokset ovat kasvaneet huolestuttaviin mittoihin. Jäsenvaltioiden mukaan vuonna 1996 koko EU:ssa alkoholialalla menetettyjen tulojen määrä olisi keskimäärin 1,5 miljardia euroa (noin 8 prosenttia alkoholijuomien valmisteverotulojen kokonaismäärästä). Vertailun vuoksi todettakoon, että jäsenvaltiot arvioivat menettäneensä tupakkatuotteissa vuonna 1996 noin 3,3 miljardia euroa (noin 7,5 prosenttia tupakkatuotteiden valmisteverotulojen kokonaismäärästä). Kertomuksessa todettiin myös, että petoksissa oli usein kyse yhteisön sisäisen hallussapito- ja liikkumisjärjestelmän väärinkäytöstä. Nämä ovat laajamittaisia petoksia, jotka kohdistuvat kaikkein korkeimpia valmisteverojen määriä soveltavien jäsenvaltioiden markkinoihin. Tästä verotulojen valtavasta menetyksestä tietenkin seuraa, että petoksentekijät saavat hyvin nopeasti suuria voittoja. Kertomuksessa todettiin, että nämä voitot perustuvat tuotteiden hyvin korkeaan verorasitukseen suhteessa tuotteiden perustana olevaan arvoon ja joissakin tapauksissa jäsenvaltioiden valmisteverojen ja arvonlisäverojen merkittäviin eroihin.

21. Muutamat jäsenvaltiot vahvistivat kyselylomakkeessa antamassaan vastauksessa petoksia tutkivan korkean tason työryhmän kertomuksessa esitetyt näkökohdat. Jotkin jäsenvaltiot (Irlanti, Ranska ja Yhdistynyt kuningaskunta) ilmoittivat kauppavirtojen muutoksiin liittyvien petosten määrän lisääntyneen; tällöin väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmässä jäsenvaltiosta toiseen liikkuvat tavarat suunnataan matkalla toiseen kohteeseen, usein suhteellisen korkeita valmisteverojen määriä soveltaviin jäsenvaltioihin. Toiset jäsenvaltiot ilmoittivat EU:n ulkopuolisista maista tuotavan alkoholin salakuljetuksen lisääntyneen (Suomi) tai kotitislauksen ja toisista jäsenvaltioista laittomasti tuotujen alkoholijuomien menetetyksi tuomitsemisen yleistyneen (Ruotsi). Myös suhteellisen alhaisia valmisteveron määriä soveltavat jäsenvaltiot (kuten Portugali) ilmoittivat alkoholiin ja alkoholijuomiin liittyvien petosten määrän lisääntyneen, mikä ilmeni lähinnä veronkiertona. Komissio on myös saanut tietoonsa alkoholialalla toimivilta yksittäisiltä yrityksiltä yhä useampia tapauksia, joissa EU:n sisällä liikkuvia tuotteita tai EU:n ulkopuolisiin maihin liikkuvia tuotteita ei tullata, minkä vuoksi nämä yritykset joutuvat maksamaan verot niistä tuotteista, jotka eivät ole saapuneet määräpaikkaansa.

---

[11] Petoksia tutkivan korkean tason työryhmän alkoholi- ja tupakka-alaa koskeva kertomus, jonka Ecofin-neuvosto hyväksyi 19. toukokuuta 1998.

22. Komissio ja jäsenvaltiot ovat tehneet aloitteita petosten torjumiseksi petoksia tutkivan korkean tason työryhmän suositusten mukaisesti. Tällaisia aloitteita ovat esimerkiksi komission antama suositus varastonpitäjistä[12] ja ehdotus, joka koskee valmisteveron alaisten tuotteiden liikkumisen ja valvonnan tietokoneistamista[13]. Näillä aloitteilla parannetaan nykyisten sääntely- ja valvontajärjestelmien tehokkuutta ja helpotetaan petosten ja veronkierron torjuntaa.

Sellaisiin tavaroihin liittyvät liiketoimet, joista on maksettu valmistevero

23. Ensimmäisessä kertomuksessa pantiin merkille, että vain pieni osa yhteisön sisäisistä liiketoimista tehdään väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmän ulkopuolella. Tämä pätee epäilemättä elinkeinonharjoittajien välisiin liiketoimiin, joihin sovelletaan direktiivin 92/12/ETY 7 artiklassa säädettyä menettelyä. Tällaisissa tapauksissa jäsenvaltioiden välillä liikkuviin tuotteisiin liitetään yksinkertaistettu hallinnollinen saateasiakirja, ja lähtöjäsenvaltiossa maksettu valmistevero palautetaan määräjäsenvaltiossa, jos verot osoitetaan maksetuiksi. Jäsenvaltiot eivät ole viitanneet vakaviin ongelmiin, vaikka yksi jäsenvaltio (Yhdistynyt kuningaskunta) ilmoittikin kohdanneensa suuria ongelmia sellaisissa vilpillisissä vaateissa, jotka koskivat veron palauttamista tuotteista, jotka eivät itse asiassa olleet koskaan lähteneet Yhdistyneestä kuningaskunnasta ja/tai joista ei ollut koskaan syntynyt valmisteverosaatavaa Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Yhdistynyt kuningaskunta on kuitenkin kiristänyt palautusmenettelyjään ja poistanut siten tehokkaasti mahdollisuuden tämäntyyppisiin petoksiin. Tästä saatu kokemus osoittaa, että vilpilliset toimijat käyttävät hyväkseen kulloinkin heikoimpana pidettyä järjestelmää, ovat hyvin mukautuvia, ja kun yhtä järjestelmää lujitetaan, ne siirtyvät käyttämään hyväkseen toista järjestelmää. Mitään näistä järjestelmistä ei siten voida tarkastella erillään muista pohdittaessa toimia niiden lujittamiseksi.

24. Tärkein tähän alaan liittyvä edistysaskel koskee etämyyntiä (sellaisten tuotteiden myyntiä, jotka myyjä tai joku muu tämän puolesta lähettää tai kuljettaa suoraan tai epäsuorasti loppukäyttäjille). Monet jäsenvaltiot ilmoittivat loppukäyttäjille suunnatun viinin ja alkoholijuomien etämyynnin kasvaneen sähköisen kaupan kehittymisen mukaan. Tällaiseen myyntiin sovellettavista menettelyistä säädetään direktiivin 92/12/ETY 10 artiklassa, ja etämyynnissä myyjän tai jonkun muun myyjän puolesta on maksettava tuotteista valmistevero määräjäsenvaltiossa. Tämäntyyppisen kaupan kasvusta on osoituksena se, että muutamat jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet yhä useampien etämyyntiä harjoittavien muiden jäsenvaltioiden toimijoiden tehneen ilmoituksen valmisteverovelvolliseksi rekisteröitymistä varten.

25. Muutamat (lähinnä korkeita valmisteverojen määriä soveltavat) jäsenvaltiot ovat kuitenkin ilmoittaneet, että Internetissä toimivat myyntiyritykset, jotka ovat sijoittautuneet alhaisia valmisteverojen määriä soveltaviin maihin, myyvät yhä enenevässä määrin tuotteita, joista on maksettu valmistevero, korkean verotuksen alueella asuville asiakkaille ilman, että tuotteista maksetaan asianmukainen

---

[12] Komission suositus 2000/789/EY, annettu 29 päivänä marraskuuta 2000, suuntaviivoista varastonpitäjien valtuuttamiseksi neuvoston direktiivin 92/12/ETY mukaisesti valmisteveron alaisten tuotteiden osalta (EYVL L 314, 14.12.2000, s. 29).

[13] Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 1152/2003/EY, tehty 16 päivänä kesäkuuta 2003, valmisteveron alaisten tuotteiden liikkumisen ja valvonnan tietokoneistamisesta (EUVL L 162, 1.7.2003, s. 5).

valmistevero vastaanottajamaassa. Tämä johtuu osittain valmisteveron maksamiseen määräjäsenvaltiossa liittyvien menettelyjen monimutkaisuudesta sekä tämän menettelyn noudattamisesta etenkin pienille ja keskisuurille yrityksille aiheutuvista kustannuksista, jotka ovat usein suhteettomia verrattuna toteutettujen toimien arvoon. Tämä tilanne ei tarjoa toimijoille eikä kansalaisille mahdollisuutta hyötyä täysimääräisesti sisämarkkinoista. Muissa tapauksissa alkoholijuomia myyvien Internet-sivustojen tarkoituksena on kuitenkin ilmeisesti käyttää hyväksi jäsenvaltioiden valmisteverojen määrien välisiä eroja. Myydyt tuotteet lähetetään muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneille asiakkaille postitse, ja on selvää, että tällaisia lähetyksiä on vaikea valvoa sisämarkkinoilla, joilla tavarat liikkuvat vapaasti.

26. Komissio käsittelee edellä mainittuja etämyyntiin liittyviä ongelmia yksityiskohtaisemmin direktiivin 92/12/ETY 7–10 artiklan toimintaa koskevassa kertomuksessa. Kyseisessä kertomuksessa ja sen mukana seuraavassa direktiiviehdotuksessa ehdotetaan yksinkertaistuksia etämyyntimenettelyihin sekä alkoholijuomien etäostamisen tietyn asteista vapauttamista[14]. Lisätietoja annetaan edellä mainitussa direktiivin 92/12/ETY 7–10 artiklan soveltamista koskevassa kertomuksessa ja direktiiviehdotuksessa[15], jotka komissio hyväksyi 2. huhtikuuta 2004.

Rajatylittävät ostokset

27. Sisämarkkinoiden periaatteiden mukaan yksityishenkilöt voivat ostaa tuotteita, joista on maksettu valmistevero, valitsemastaan jäsenvaltiosta ja kuljettaa nämä tuotteet toiseen jäsenvaltioon ilman, että heidän on maksettava veroa uudelleen. Tämän edellytyksenä on, että tuotteet on hankittu heidän omiin tai perheensä tarpeisiin ja he itse kuljettavat tuotteet määräjäsenvaltioon (direktiivin 92/12/ETY 8 artikla). Määriteltäessä, onko valmisteveron alaiset tuotteet hankittu matkustajan ja hänen perheensä omiin tarpeisiin, jäsenvaltioiden on otettava huomioon muutamia perusteita, kuten kuljetettavien tuotteiden määrä (ks. direktiivin 92/12/ETY 9 artikla). Viimeksi mainitun perusteen soveltamiseksi jäsenvaltiot voivat myös vahvistaa ohjetasoja, kuitenkin yksinomaan näyttöä varten. Lisäksi on syytä panna merkille, että kolmella jäsenvaltiolla (Ruotsilla, Suomella ja Tanskalla) oli vuoden 2003 loppuun asti oikeus soveltaa määrällisiä rajoituksia muista jäsenvaltioista tulevien matkustajien alueelleen tuomiin sellaisiin valmisteveron alaisiin tuotteisiin, myös alkoholijuomiin, joista ei tarvinnut maksaa lisää valmisteveroa (ks. direktiivin 92/12/ETY 26 artikla).

28. Ensimmäisessä kertomuksessa todetaan rajatylittävien ostosten laajuudesta, että ilmiö on levinnyt laajalle ja kasvanut vuodesta 1992 etenkin niissä jäsenvaltioissa, joissa sovelletaan merkittävästi korkeampia valmisteverojen määriä kuin naapurijäsenvaltiossa. Kertomuksessa todettiin myös, että valmisteverojen määrien välisillä eroilla tunnustettiin yleisesti olevan suuri merkitys. Petoksia tutkivan korkean tason työryhmän kertomuksessa todettiin tästä kysymyksestä, että järjestäytyneiden rikollisryhmien tekemien laajamittaisten petosten lisäksi tehdään

---

[14] Tässä yhteydessä etämyynnillä tarkoitetaan liiketointa, jossa valmisteveron alaisia tuotteita lähetetään tai kuljetetaan ostajalle tai myyjän puolesta. Etäostamisella tarkoitetaan liiketointa, jossa tämän lähettämisen tai kuljettamisen suorittaa ostaja tai se tapahtuu ostajan puolesta.

[15] KOM(2004) 227, 2.4.2004.

merkittävästi myös voimassa olevien sääntöjen väärinkäyttöön liittyviä pienempiä petoksia, jotka kohdistuvat tuotteisiin, joista on maksettu valmisteveroa, ja jotka ovat seurausta jäsenvaltioiden vero- ja valmisteverojen määrien välisistä suurista eroista.

29. Kyselylomakkeessa esitettyihin kysymyksiin antamissaan vastauksissa jäsenvaltiot, jotka soveltavat alkoholijuomiin suhteellisen alhaisia valmisteverojen määriä, eivät ilmaisseet rajatylittävien ostosten aiheuttavan erityisiä ongelmia eikä niillä yleensä ole mitään tietoja sen laajuudesta. Korkean verotuksen jäsenvaltiot seuraavat tätä asiaa tiiviimmin. Esimerkiksi Yhdistynyt kuningaskunta toteuttaa vuosittain tutkimuksia kansainvälisistä matkustajista eri satamissa ja lentoasemilla eri puolilla maata. Tutkimuksen perusteella on arvioitu, että kaikenlaisten veronalaisten alkoholijuomien Englannin kanaalin kautta tapahtuvan salakuljetuksen vuoksi menetettyjen verotulojen (valmistevero ja alv) määrä kasvoi vuoden 1992 ja 1999 välillä 70 miljoonasta punnasta 285 miljoonaan puntaan. Oluen osuus menetetyistä kokonaistuloista oli suurin. Erisuuruisilla valmisteverojen määrillä on tässä asiassa hyvin suuri merkitys, vaikka merkitystä oli myös muilla tekijöillä, kuten hinnoilla ennen veroja, valuuttakursseilla ja kuljetusmaksuilla. Tanska on arvioinut, että vuonna 2000 rajatylittävien ostosten osuus tanskalaisten kokonaiskulutuksesta oli 18 prosenttia oluen osalta, 13,5 prosenttia viinin osalta ja 27 prosenttia väkevien alkoholijuomien osalta. Ruotsissa rajatylittävät ostokset yleistyivät 1990-luvun jälkipuoliskolla, mikä johtuu todennäköisesti erisuuruisista valmisteverojen määristä. Vuonna 2000 rajatylittävän kaupan määrä vastasi yhteensä 1,26:ta litraa puhdasta alkoholia jokaista 15 vuotta täyttänyttä henkilöä kohti, mikä on 17 prosenttia kokonaiskulutuksesta. Väkevien alkoholijuomien osuus rajatylittävistä ostoksista oli 27 prosenttia, oluen 12 prosenttia ja viinin 14 prosenttia. Suomessa alkoholijuomien rajatylittävää kauppaa käydään lähinnä EU:n ulkopuolisten maiden kanssa, sillä Suomen, Venäjän ja Viron välisillä hintaeroilla on erityisen suuri merkitys. Toistaiseksi rajatylittävä kauppa muiden jäsenvaltioiden kanssa ei ole ollut suuri ongelma, mutta Suomen viranomaiset arvelevat tilanteen muuttuvan EU:n laajentumisen jälkeen. Myös ”kohtuullisia” valmisteverojen määriä soveltavien, Alankomaiden ja Belgian kaltaisten jäsenvaltioiden elinkeinoelämän järjestöt ovat valittaneet, että kyseisten maiden kansalaisten tekemät rajatylittävät ostokset jäsenvaltioissa, jotka soveltavat nollaverokantaa tai sitä lähellä olevaa valmisteveron määrää kuohumattomaan viiniin ja kuohuviiniin, vaikuttavat kielteisesti järjestöjen jäsenien elinkeinotoimintaan.

30. Ruotsin, Suomen ja Tanskan alkoholista ja alkoholijuomista saamiin verotuloihin joko on jo vaikuttanut tai tulee vaikuttamaan se, että 31. joulukuuta 2003 niiltä päättyi lupa soveltaa rajoituksia muista jäsenvaltioista alueelleen tulevien matkustajien tuomiin sellaisten valmisteveron alaisten tuotteiden määriin, joista ei tarvitse maksaa lisää valmisteveroa. Toinen kyseisten maiden valmisteverotuloihin vaikuttava tekijä on EU:n laajentuminen. Kyseisissä maissa on käynnissä keskustelu siitä, kuinka edellä mainitut seikat olisi huomioitava niiden valmisteverojen määrien tasoissa. Tanska alensi lokakuussa 2003 väkevien alkoholijuomien valmisteveron määrää 45 prosenttia. Suomi alensi 1. maaliskuuta 2004 valmisteverojen määriä kaikissa tuoteluokissa (oluen vero aleni 32 prosenttia, viinin 10 prosenttia ja väkevien alkoholijuomien 44 prosenttia). Näiden maiden valmisteverojen määrien alentamisen vaikutukset verotuloihin riippuvat alennusten vaikutuksesta kokonaiskulutukseen ja ennen kaikkea siitä, missä määrin rajatylittävät ostokset ja rajatylittävä salakuljetus korvautuu laillisella myynnillä näissä jäsenvaltioissa.

31. Edellä kuvattu tilanne osoittaa, että kansalaiset käyttävät laajasti hyväkseen mahdollisuutta ostaa tuotteita, joista on maksettu valmistevero, valitsemastaan jäsenvaltiosta ja kuljettaa ne toiseen jäsenvaltioon ilman, että heidän on maksettava niistä uudelleen veroa. Se on yksi kansalaisten täysin laillisista perusvapauksista sisämarkkinoilla. On myös ilmeistä, että tällaisten rajatylittävien ostosten kannustimena ovat laajalti jäsenvaltioiden erisuuruiset valmisteverojen määrät. Matkustajille on tehtävä fyysisiä tarkastuksia sen tarkistamiseksi, ovatko yksityishenkilöiden kuljettamat tuotteet tarkoitettu kaupalliseen eikä yksityiskäyttöön. Koska järjestelmälliset tarkastukset sisärajoilla ovat ristiriidassa perustamissopimuksen 14 artiklassa määrättyjen sisämarkkinoiden perusperiaatteiden kanssa, tällaisten tarkastusten pitäisi olla vain satunnaisia (pistokokeet) ja muodostaa osan jäsenvaltion koko aluetta kattavasta sisäisestä valvontajärjestelmästä. Tällaisten tarkastusten olisi lisäksi noudatettava yhteisön lainsäädännön perusperiaatteita ja niitä ei saisi varsinkaan suorittaa mielivaltaisesti tai tarpeettoman rajoittavasti[16]. Matkustajien tarkastukset ja tapa, jolla muutamat jäsenvaltiot ovat niitä tehneet, aiheuttavat usein ärtymystä matkustajissa, ja komissio on saanut useita näitä jäsenvaltioita koskevia valituksia. Matkustajat katsovat, että verotarkastukset rajoittavat heidän oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen sisämarkkinoilla. Kertomuksessa ei käsitellä sitä, miten laajalti jäsenvaltioiden sallitaan yhä tehdä tarkastuksia matkustajille. On kuitenkin selvää, että ne jäsenvaltiot, jotka tekevät matkustajille yhä tarkastuksia todellisten rajatylittävien ostosten erottamiseksi valmisteveronalaisten tuotteiden salakuljetuksesta, tekevät sen pitkälti siitä syystä, että niiden soveltamien valmisteverojen määrät ovat selvästi naapurijäsenvaltioiden soveltamia määriä korkeampia.

Sisämarkkinoiden toimivuus - päätelmät

32. Edellä esitetyn analyysin perusteella on selvää, että verorajojen poistaminen vuonna 1993 ja suurten erojen säilyminen jäsenvaltioiden alkoholijuomiin soveltamissa valmisteverojen määrissä haittaa sisämarkkinoiden toimivuutta, vaikkakin kuluttajat ovat tietyssä määrin hyötyneet siitä.

33. Lisäksi joidenkin jäsenvaltioiden yksittäiset elinkeinonharjoittajat ja alkoholijuomien valmistajia edustavat järjestöt ovat toistuvasti valittaneet valmisteverojen määrien välisten suurten erojen aiheuttamasta kilpailun vääristymisestä ja kauppavirtojen muutoksista. Korkeita valmisteverojen määriä soveltaviin jäsenvaltioihin tai jäsenvaltioiden tiettyihin alueisiin sijoittautuneet tuottajat ja elinkeinonharjoittajat väittävät, että korkean verotuksen lisäksi myös petollinen toiminta, salakuljetus ja rajatylittävät ostokset (vaikkakin ne tunnustavat, että kuluttajilla on siihen täysi oikeus) vaikuttavat kielteisesti niiden liiketoimintaan.

34. Valtaosa jäsenvaltioista on yhtä mieltä siitä, että sisämarkkinoiden moitteeton toiminta edellyttää valmisteverojen määrien lähentämistä edelleen. Ei ole kuitenkaan päästy sopimukseen siitä, miten tavoite olisi saavutettava. Korkean verotuksen jäsenvaltiot, jotka ovat ilmoittaneet rajatylittävien ostosten, salakuljetuksen ja kaupallisten petosten yleistyneen erisuuruisten valmisteverojen määrien vuoksi, korostavat tarvetta korottaa kaikkia valmisteveron vähimmäismääriä. Monet muut

[16] Ks. tämän asian osalta Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen 27. huhtikuuta 1991 asiassa 321/87 antama tuomio.

korostavat kuitenkin sitä, että myös hyvin korkeita valmisteverojen määriä soveltavien jäsenvaltioiden on nähtävä vaivaa. Viimeksi mainitusta asiasta on todettava, että Suomi ja Tanska ovat hiljattain alentaneet huomattavasti tiettyjen alkoholijuomien valmisteverojen määriä, koska niille myönnetty poikkeuslupa rajoittaa alkoholimääriä, joita toisesta yhteisön jäsenvaltiosta saapuvat matkustajat voivat tuoda mukanaan, päättyi 31. joulukuuta 2003. Lisäksi ne valmistautuivat veronalennuksilla EU:n 1. toukokuuta tapahtuneeseen laajentumiseen.

3.3. Alkoholijuomien välinen kilpailu

35. Tässä luvussa tarkastellaan erityyppisten alkoholijuomien välisen kilpailun laajuutta ja sitä, olisiko kilpaileviin luokkiin sovellettavia valmisteveroja yhdenmukaistettava.

36. Direktiivissä 92/84/ETY säädetyt eri tuoteluokkien valmisteverojen vähimmäismäärät ovat poliittisen kompromissin tulos, ja ne heijastavat vain rajoitetusti kilpailukysymystä. Oluen valmisteveron vähimmäismäärä vahvistettiin suhteellisen alhaiselle tasolle, minkä voitaisiin katsoa heijastavan oluen kilpailua viinin kanssa, jonka valmisteveron vähimmäismääräksi vahvistettiin nolla ecua. Väkevien alkoholijuomien ja rajoitetussa määrin (tislattua alkoholia sisältävien) välituotteiden valmisteveron määrä on vahvistettu paljon korkeammalle tasolle suhteessa alkoholipitoisuuteen, mitä voitaisiin tulkita siten, että näiden tuotteiden ja oluen ja viinin välillä ei ole lainkaan – tai on vain vähän – kilpailua.

37. Itse direktiivissä 92/84/ETY ei vaadita jäsenvaltioita vahvistamaan eri tuoteluokkien kansallisia valmisteverojen määriä samalle tasolle alkoholipitoisuuden mukaan. Kun jäsenvaltiot vahvistavat valmisteverojensa määrän, niiden on kuitenkin noudatettava myös EY:n perustamissopimuksen yleisiä määräyksiä ja etenkin sen 90 artiklaa, jossa määrätään, että sisäisellä verotuksella ei saa syrjiä muiden jäsenvaltioiden tuotteita tai suojella välillisesti kotimaisia tuotteita. Tämän määräyksen perusteella Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on päättänyt (asiassa C-170/78), että jos jäsenvaltiota ei voi katsoa tietyn juoman (viinin) tuottajaksi, se ei saa verottaa kyseistä juomaa siten, että suojellaan sen lähintä kotimaista kilpailijaa (olutta). Vastaavasti kaikkien jäsenvaltioiden, joissa ei tuoteta viiniä, on vahvistettava viinin ja oluen valmistevero samalle tasolle ja otettava huomioon niiden alkoholipitoisuus, eivätkä ne voi päättää vapaasti valmisteverojen määristä. Eräässä uudemmassa asiassa (C-166/98) tuomioistuimen ennakkoratkaisua pyydettiin EY:n perustamissopimuksen 234 artiklan mukaisesti direktiivien 92/83/ETY ja 92/84/ETY laillisuudesta. Ratkaisua pyydettiin siitä, ovatko nämä direktiivit ristiriidassa EY:n perustamissopimuksen ja varsinkin sen 90 artiklan toisen kohdan kanssa, koska kyseisissä direktiiveissä edellytetään jäsenvaltioita nostamaan oluesta kannettava vero vähintään vähimmäismäärän tasolle aiheuttaen verotuksen eriytymistä, mikä aiheuttaa syrjintää viinin ja oluen välillä. Tuomioistuin totesi ennakkoratkaisussaan, että ratkaistavaksi annetun kysymyksen tarkastelussa ei ilmennyt seikkoja, jotka voisivat heikentää kyseisten direktiivien laillisuutta. Tuomioistuin totesi muun muassa, että jäsenvaltioilla on melko laaja harkintavalta varmistaa, että viinin ja oluen veroissa ei ole kyse perustamissopimuksen 90 artiklassa tarkoitetusta kotimaisen tuotannon suojaamisesta. Jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet yleisesti, että päätettäessä eri tuoteluokkiin sovellettavista valmisteverojen määristä ratkaisevaa ei ole se, missä määrin jokin tuote kilpailee toisen tuotteen kanssa.

38. Niiden mielestä hinta ei ole tärkein kuluttajien valintoihin vaikuttava tekijä vaan muut tekijät (kulutustottumukset, tilanne, kulttuuri ja ilmasto) voivat olla tärkeämpiä tai vähintään yhtä tärkeitä. EY:n perustamissopimuksen edellä mainitusta määräyksestä johtuvia vaatimuksia lukuun ottamatta jäsenvaltioiden valmisteverojen määrissä ei siten yleensä oteta tätä näkökantaa huomioon. Tämä on havainnollistettu liitteessä C olevassa kaaviossa, jossa esitetään eri alkoholijuomien luokkiin sovellettavan valmisteverojen määrät hehtolitralta alkoholiprosenttia kohden. Tämä on havainnollistettu **liitteessä C** olevassa kaaviossa, jossa esitetään eri alkoholijuomien luokkiin sovellettavien valmisteverojen määrät hehtolitralta alkoholiprosenttia kohden. Korkean verotuksen jäsenvaltiot (etenkin Irlanti, Ruotsi, Tanska ja Yhdistynyt kuningaskunta) korostivat kuitenkin kysymyslomakkeeseen antamissaan vastauksissa, että toisin kuin viiniä tuottavien jäsenvaltioiden, Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan niiden on verotettava kilpailevia tuotteita yhdenmukaisesti, kun taas sekä viiniä että olutta tuottavat jäsenvaltiot saavat vapaasti vahvistaa valmisteverojen määrät ilman, että niiden on otettava huomioon kilpailua.

39. Oluen ja viinin tuottajien mielestä erityyppisten alkoholijuomien välisellä kilpailulla ei ole erityisen tärkeää merkitystä. Viinintuottajien mukaan etenkään viinin nollaverokanta ei haittaa kilpailua muiden alkoholijuomien kanssa kahdesta syystä. Ensinnäkin pöytäviinien mutta myös laatuviinien kulutus on kasvussa niissä jäsenvaltioissa, jotka soveltavat nollaverokantaa tai sitä lähellä olevaa valmisteveron määrää. Toiseksi nämä tuottajat väittävät, että eri juomien välinen kilpailu ei ole riippuvainen hinnasta vaan pikemminkin muista tekijöistä, kuten perinteistä, kulttuurista, kulutuspaikasta ja -ajasta, muodista, iästä, sosiaalisesta ympäristöstä ja markkinoinnista.

40. Väkevien alkoholijuomien valmistajat katsovat puolestaan, että valmisteveron vähimmäismäärien nykyiset tasot kuvastavat kansallisiin valmisteveropolitiikkoihin sisältyvän väkevien alkoholijuomien syrjinnän institutionaalistumista. Niiden mielestä kaikki tuotteet kilpailevat jossain määrin keskenään, ja siksi väkevien alkoholijuomien syrjintää suhteessa olueen ja viiniin olisi vähennettävä alentamalla väkevien alkoholijuomien valmisteveron vähimmäismäärää. Niiden mielestä valmisteverolla on vaikutusta myös eri alkoholijuomaluokkien markkinaosuuksiin hintakilpailun vuoksi. Etenkin korkean verotuksen jäsenvaltioissa väkevät alkoholijuomat ovat herkempiä hinnanvaihteluille kuin muut juomaluokat.

41. Alkoholijuomien välistä kilpailua koskevassa tutkimuksessa tarkasteltiin eri juomaluokkien kysynnän hintajoustoa (tietyntyyppisen tuotteen kysynnän ja sen hinnan välistä suhdetta) sekä näiden luokkien välistä kysynnästä johtuvaa hintojen ristijoustoa (tietyntyyppisen tuotteen kysynnän ja muiden tuoteluokkien hintojen välinen suhde)[17]. Hintojen ristijousto antaa viitteitä juomien välisen kilpailun asteesta. Ennen tulosten tarkastelua on kiinnitettävä huomiota konsultin mainitsemiin, tähän lähestymistapaan liittyviin vaikeuksiin. Ensinnäkin hän havaitsi, että useimmissa jäsenvaltioissa alkoholijuomien hintatietoja on saatavana hyvin vähän ja/tai tietojen laadun perusteella ei voida tehdä selkeitä arvioita alkoholin hintojen ristijoustosta. Lisäksi hän toteaa, että useat tekijät vaikuttavat alkoholijuomien kulutukseen ja siihen, missä määrin kuluttajat siirtyvät käyttämään

[17] Tämän tutkimuksen päätelmillä ei ole vaikutusta komission arvioihin kilpailutapauksissa.

muiden luokkien juomia. Esimerkiksi kuluttajien asenne viinin kulutukseen voi muuttua muutamassa vuodessa, mikä voi johtaa viinin kulutuksen kasvuun muiden juomaluokkien kustannuksella, vaikka tämä onkin ristiriidassa nykyisen kehityssuuntauksen kanssa. Näin ollen monissa tapauksissa siirtyminen viiniin ei ole riippuvainen viinin hinnasta suhteessa muihin juomiin, vaan siirtyminen tapahtuisi ajan kuluessa, vaikka hintasuhteet pysyisivätkin vakaina. Konsultti osoitti, että tämän vuoksi on hyvin vaikeaa arvioida hintojen vaikutusta kulutukseen, koska kuluttajamieltymysten muuttumisella on todennäköisesti ratkaiseva vaikutus siihen, että siirrytään toisiin juomiin. On kuitenkin tosiasia, että sekä laatu- että pöytäviinin kulutus on vähentynyt viime vuosina[18].

42. Maista/tuotteista, joista oli saatavana riittävästi hintatietoa, konsultti laati sekä tuotteen kysynnän hintajoustoa että eri tuotteiden välistä hintojen ristijoustoa koskevat arviot. Valtaosa hänen kysynnän hintajoustoa koskevista arvioistaan oli negatiivisia, mutta ne eivät poikenneet merkittävästi nollasta. Tämä saattaa osoittaa, että kaikentyyppisten alkoholijuomien kysyntä on suhteellisen joustamatonta (kysyntä ei ole kovin herkkä tuotteen hinnanmuutoksille). Tuloksista myös ilmeni, että hintojen ristijousto oli kokonaisuudessaan suhteellisen joustamatonta, mikä osoittaa sen, että tietyntyyppisen alkoholijuoman kysyntä ei näytä olevan erityisen riippuvainen muiden alkoholijuomien hinnoista.

Alkoholijuomien välinen kilpailu – Päätelmät

43. Alkoholijuomien välisestä kilpailusta on vaikeaa esittää selkeitä päätelmiä eri osapuolten ilmaisemien erilaisten näkemysten ja kilpailua koskevan tutkimuksen tulosten perusteella. Se, minkä tuoteluokan kuluttaja valitsee, on riippuvainen monesta eri tekijästä, kuten hinnasta, joka puolestaan on sovellettavan valmisteveron määrän funktio. Valmisteveron määrän vaikutus kuluttajien valintoihin vaihtelee jäsenvaltioittain, ja sillä on yleensä suurempi merkitys jäsenvaltioissa, jotka soveltavat korkeita verojen määriä ja joissa veron osuus hinnasta on suurempi.

3.4. Valmisteverojen määrien reaaliarvo

44. Toinen direktiivin 92/84/ETY 8 artiklan mukaan huomioon otettava näkökohta on valmisteverojen määrien reaaliarvo. Toisin sanoen olisiko vähimmäismäärien käyttöönoton jälkeisen inflaation vaikutus otettava huomioon vai olisiko asia jätettävä jäsenvaltioiden päätäntävaltaan? Yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin (YKHI) vuotuista prosenttimuutosta vuosina 1993–2002 koskevien Eurostatin tietojen mukaan inflaatioprosentti oli koko EU:n alueella 1. tammikuuta 1993 – 31. joulukuuta 2002 välisenä aikana 24,04 prosenttia[19].

---

[18] 15 jäsenen EU:ssa kulutuksen arvioidaan vähentyneen noin 37 litrasta henkeä kohti vuonna 1990 noin 33 litraan henkeä kohti vuonna 2002. Pöytäviinin kulutus on vähentynyt 20,5 litrasta noin 15 litraan. Tämä kehityssuuntaus on selvempi tietyissä eteläisissä viinintuottajamaissa. Esimerkiksi Italiassa kokonaiskulutus väheni noin 63 litrasta noin 47 litraan henkeä kohti ja Ranskassa noin 67 litrasta noin 58 litraan henkeä kohti.

[19] Alkuperäinen YKHI-sarja alkaa vuoden 1997 indeksistä. Vuotta 1997 aiempia vuosia koskevat indeksit perustuvat korvaavaan YKHI:iin. Seuraavia YKHI:n vuosimuutoksia on käytetty: 1993: 3,4 %; 1994: 2,8 %; 1995: 2,8 %; 1996: 2,4 %; 1997: 1,7 %; 1998: 1,3 %; 1999: 1,2 %; 2000: 1,9 %; 2001: 2,2 %; 2002: 2,1 %.

45. Valmisteverojen määrien tarkistaminen tällä prosenttimäärällä antaisi seuraavat tulokset:

Tuote	*Veron määrä kohti*	*Veron nykyinen vähimmäismäärä*	*Veron indeksoitu vähimmäismäärä 1.1.2003 (nykyinen veron määrä × 1,24)*
Kuohumaton viini ja kuohuviini	**Hl**	**0 euroa**	**0 euroa**
Olut	**Hl/platoaste tai Hl/alkoholi-prosentti**	**0,748 euroa** tai **1,87 euroa**	**0,93 euroa** tai **2,32 euroa**
Välituotteet	**Hl**	**45 euroa**	**56 euroa**
Alkoholi	**Hl / puhdasta alkoholia**	**550 euroa**	**682 euroa**

46. Tällaisen 1. toukokuuta 2004 toteutetun tarkistuksen perusteella joidenkin jäsenvaltioiden olisi pitänyt korottaa verojen määriään seuraavasti:

a) oluen valmisteveron määrää olisi pitänyt korottaa seitsemässä jäsenvaltiossa (Espanja, Latvia, Liettua, Luxemburg, Malta, Saksa ja Tšekki);

b) välituotteiden valmisteveron määrää olisi pitänyt korottaa seitsemässä jäsenvaltiossa (Espanja, Italia, Kreikka, Kypros, Malta, Portugali ja Unkari).

c) väkevien alkoholijuomien valmisteveron määrää olisi pitänyt korottaa kolmessa jäsenvaltiossa (Italia, Kypros ja Slovakia).

47. Useimmat jäsenvaltiot ilmoittivat kyselylomakkeeseen antamissaan vastauksissa kannattavansa vähimmäismäärien korotusta inflaation mukaan vähimmäismäärien reaaliarvon säilyttämiseksi. Muutamat jäsenvaltiot asettivat kuitenkin tämän ehdoksi viinin valmisteveron positiivisen vähimmäismäärän käyttöönoton, jotta viinin ja muiden alkoholijuomien välisiä vääristymiä ei lisätä, vaikka inflaation huomioiminen vähimmäismäärissä ottamatta käyttöön viinin valmisteveron positiivista vähimmäismäärää ainoastaan palauttaa 1. tammikuuta 1993 voimassa olleen tilanteen. Ensimmäisessä kertomuksessa todettiin, että sovellettaville valmisteveron määrille on tyypillistä selvä pysähtyneisyys. Kyseisen kertomuksen mukaan on viitteitä siitä, että viinin nollaverokanta voi rajoittaa mahdollisuuksia mukauttaa muiden alkoholituotteiden valmisteverojen määriä samassa jäsenvaltiossa tai naapurijäsenvaltioissa. Monet jäsenvaltiot kuitenkin katsovat, että tilanne vaihtelee jäsenvaltioittain ja että siihen vaikuttavat muun muassa perinteet, kulttuuri sekä kulutuspaikka ja -aika.

Valmisteverojen määrien reaaliarvo – Päätelmät

48. Valmisteveron vähimmäismäärien korottaminen inflaation huomioimiseksi ei automaattisesti korota reaaliarvoa. Toisaalta, jos erityisissä vähimmäismäärissä ei oteta huomioon inflaatiota, niiden reaaliarvo alentuisi. Niinpä tällaisia

vähimmäismäärien korotuksia tarvitaan, jotta voidaan säilyttää neuvoston vuonna 1992 hyväksymien verojen määrien taso vähimmäisvaatimuksena verorajattomien sisämarkkinoiden toimivuuden varmistamiseksi. Tässä yhteydessä on huomattava, että muiden valmisteveron alaisten tuotteiden (tupakkatuotteet ja kivennäisöljyt) vähimmäismääriä on korotettu inflaation huomioimiseksi. Nykyisessä alkoholin valmisteverojärjestelmässä sovelletaan kuitenkin vähimmäismääriä, ja jäsenvaltiot voivat korottaa sovellettavia verojen määriä inflaation huomioidakseen muuttamatta nykyistä järjestelmää.

49. Useat jäsenvaltiot liittävät kuitenkin tämän kysymyksen alkoholijuomien osalta kysymykseen veron positiivisen vähimmäismäärän käyttöönottamisesta viinille, joka on hyvin ristiriitainen kysymys (katso kohta 3.5.2).

3.5. Perustamissopimuksen yleiset tavoitteet

50. Direktiivin 92/84/ETY 8 artiklassa vaaditaan, että alkoholijuomiin sovellettavien valmisteverojen määriä tarkistettaessa on otettava huomioon myös perustamissopimuksen yleiset tavoitteet. Tässä kertomuksessa kiinnitetään huomiota myös terveys- ja maatalouspolitiikkaan, alueellisiin tavoitteisiin, maaseudun kehittämiseen ja kulttuuriin liittyviin näkökohtiin. Muita käsiteltäviä asioita ovat laajentuminen ja ehdokasmaiden vaikutus ehdotettuihin toimenpiteisiin.

3.5.1. Terveys- ja sosiaalipolitiikka

51. Perustamissopimuksen 152 artiklassa määrätään, että kaikkien yhteisön politiikkojen ja toimintojen määrittelyssä ja toteuttamisessa varmistetaan ihmisten terveyden korkeatasoinen suojelu. Ensimmäisessä kertomuksessa todetaan, että alkoholin verotus on eräs keino vähentää liiallista kulutusta, minkä seurauksena myös alkoholin kulutukseen, alkoholismiin ja alkoholin väärinkäyttöön liittyvät ongelmat vähenevät. Viime vuosina lääketieteellisissä selvityksissä on kuitenkin osoitettu, että tietyillä alkoholijuomilla on kohtuudella nautittuina myönteisiä vaikutuksia terveyteen.

52. Useimmat jäsenvaltiot ilmoittivat kyselylomakkeessa esitettyihin kysymyksiin antamissaan vastauksissa, että kansallisella tasolla terveyspolitiikan näkökohdilla ei ole vaikutusta valmisteverojen määriin, vaikka muutamat totesivatkin, että terveysjärjestöt painostavat tässä kysymyksessä. Vain yhdessä jäsenvaltiossa (Ruotsissa) terveystavoitteilla on ratkaiseva merkitys valmisteverojen määristä päätettäessä. Muissa korkean verotuksen maissa (kuten Suomessa, Tanskassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa) terveysnäkökohdat eivät ole enää yhtä tärkeitä kuin aiemmin. Yhtenä syynä tähän on se, että Yhdistyneessä kuningaskunnassa havaittiin, että alkoholin kulutuksen hyödyistä ja haitoista saadut tieteelliset todisteet ovat ristiriitaisia.

53. Tuottajat korostavat pyrkivänsä edistämään vastuuntuntoista lähestymistapaa alkoholin kulutukseen. Tuottajien näkemyksen mukaan valtaosa eurooppalaisista kuluttajista juo järkevästi, kohtuullisesti ja nautinnon vuoksi. Ne myös uskovat, että kohtuullisesti käytettynä alkoholilla voi olla myönteisiä terveysvaikutuksia juomatyypistä riippumatta. Niiden mielestä korkean verotuksen politiikoilla, joilla pyritään vähentämään asukasta kohden laskettua kokonaiskulutusta, ei tavoiteta

tuotteen väärinkäyttäjiä, ja kokemus on osoittanut, että tällaisella lähestymistavalla voi olla jopa tahattomia haittavaikutuksia (esim. salakuljetus ja laiton valmistus).

54. Terveysjärjestöt ja etenkin Eurocare (kansalaisjärjestöjen verkosto, jonka tavoitteena on alkoholihaittojen ehkäisy Euroopassa) katsovat, että verotuksella olisi varmistettava korkea hintataso, sillä kulutuksen ja hinnan välillä on selvä yhteys. Lisäksi ne katsovat, että alkoholiveroja olisi käytettävä alkoholiin liittyvien valvontatoimien rahoittamiseen, terveyskasvatus, alkoholipolitiikan tutkimus ja terveyspalvelujen tukeminen mukaan luettuina. Viimeksi mainitusta näkökohdasta ne ovat huomauttaneet, että kasvua, kilpailukykyä ja työllisyyttä koskevassa valkoisessa kirjassaan[20] komissio on jo vaatinut alkoholijuomien kulutuksen ulkoisten kustannusten sisällyttämistä hinnoitteluun. Alkoholin myönteisistä vaikutuksista puhuttaessa Eurocare yhtyy siihen näkemykseen, että juomien välillä on vain vähäisiä eroja, vaikkakin kehottaa suureen varovaisuuteen myönteisten vaikutusten yhdistämisessä alkoholinkulutukseen; näyttää siltä, että suurimmat hyödyt saadaan viinin, oluen ja väkevien alkoholijuomien sisältämästä alkoholista eikä juomien muista aineosista.

Terveys- ja sosiaalipolitiikka – Päätelmät

55. Suurin osa jäsenvaltioista ei tavallisesti ota huomioon terveyspoliittisia näkökohtia valmisteverojen määriä vahvistaessaan, vaikka nykyisessä yhteisön lainsäädännössä, jossa vahvistetaan pelkästään vähimmäismäärät, jäsenvaltioille annetaan huomattavat mahdollisuudet sisällyttää kansanterveyttä koskevia näkökohtia veropolitiikkaansa. Jotta valmisteverot olisivat pitkän aikavälin keino vähentää kokonaiskulutusta ja keino ottaa huomioon alkoholin väärinkäytöstä aiheutuvat ulkoiset menot tai yhteiskunnalle aiheutuvat menot, jotkut jäsenvaltiot katsovat, että vähimmäisedellytys olisi se, että veron vähimmäismääriä korotettaisiin inflaation huomioimiseksi.

3.5.2. Maatalouspolitiikka

56. Viini määritellään perustamissopimuksessa maataloustuotteeksi. Viiniin ei sovelleta lainkaan valmisteveroa tai se on hyvin alhainen 14 jäsenvaltiossa 25:stä (12 jäsenvaltiossa ei sovelleta veroa lainkaan, ja Ranska ja Unkari soveltavat hyvin alhaista veroa). Viinin valmisteveron positiivisen vähimmäismäärän käyttöönotolla olisi vaikutuksia viinin kulutukseen ja viinin yhteiseen markkinajärjestelyyn. Viiniä tuottavat jäsenvaltiot ovat aina perustelleet nollaverokannan soveltamista viiniin maatalouspolitiikalla. Toiset viittaavat viininviljelijöiden vaikeaan tilanteeseen, jonka vuoksi viiniin ei voida soveltaa positiivista veron määrää.

57. Kun ensimmäinen kertomus hyväksyttiin, viinin yhteistä markkinajärjestelyä uudistettiin osana yhteistä maatalouspolitiikkaa. Uudistuksen tavoitteena oli löytää ratkaisu ylituotantoon samaan aikaan, kun viinin ja etenkin pöytäviinin kulutus laski viiniä tuottavissa jäsenvaltioissa. Viinin yhteisen markkinajärjestelyn uudistus saatiin päätökseen 1999[21]. Uudella yhteisellä markkinajärjestelyllä (YMJ) pyritään saamaan viinin tarjonta ja kysyntä vastaamaan paremmin toisiaan. Tärkeimpiä näkökohtia

---

[20] Kasvu, kilpailukyky, työllisyys – 2000-luvulle siirtymisen mukanaan tuomat haasteet ja kehityssuunnat – valkoinen kirja – KOM(93) 700, 5.12.1993.

[21] Neuvoston asetus (EY) N:o 1493/1999, annettu 17 päivänä toukokuuta 1999 (EYVL L 179, 14.7.1999).

ovat uusien istutusten rajoittaminen ja tuotantokyvyn rakenneuudistus, jolla pyritään vähentämään pöytäviinien tuotantomääriä ja istuttamaan lajikkeita, joista saadaan markkinoiden tarpeiden mukaisesti entistä laadukkaampaa viiniä. Lisäksi on mukautettu asianmukaisia markkinatoimenpiteitä (pääasiassa taloudellinen tuki, jota annetaan viinin tislaukseen, varastointiin ja rypäleen puristemehun käyttöön muuhun tarkoitukseen kuin viinin valmistukseen). Erityisesti pakollisten tislaustoimenpiteiden määrää on vähennetty kahteen, ja on otettu käyttöön kriisitislaus tilanteissa, joissa esiintyy poikkeuksellisesti markkinahäiriöitä. Uudella yhteisellä markkinajärjestelyllä otetaan käyttöön aikaisempaa tarkemmin kohdennettuja toimenpiteitä ja suunnataan viininviljelyä uudelleen korkeampilaatuisiin tuotteisiin.

58. Viinin nollaverokannan tukemiseksi väitetään, että se on tarpeellinen lisätoimenpide, jotta yksi yhteisen markkinajärjestelyn poliittisista perustavoitteista eli markkinatasapaino toteutuu. Viinin valmisteveron positiivisen vähimmäismäärän käyttöönotosta mahdollisesti johtuva kulutuksen aleneminen vaikuttaisi kielteisesti markkinoiden tasapainoon. Lisäksi tällaista kulutuksen alenemista on korjattava markkinoilla lyhyellä aikavälillä voimakkaammilla interventiotoimenpiteillä, mikä tarkoittaisi pääasiassa ylimääräisen viinin tislaamista alkoholiksi. Korkeat tislauskulut katetaan yhteisön talousarviosta. Toisaalta nollaverokanta on yleinen, kohdistamaton toimenpide, jota sovelletaan myös sellaisten korkeampilaatuisten viinien ja maahantuotujen viinien kasvaviin markkinasegmentteihin, joilla on vähemmän jos lainkaan vaikeuksia löytää markkinoita. Lisäksi perusluonteiset rakenneongelmat ovat pääasiassa syntyneet viiniä tuottavien jäsenvaltioiden kulutustapojen muuttumisen takia. Tämä heijastuu myös tuloksista, jotka saatiin kilpailua koskevassa tutkimuksessa eri tuotteiden asukasta kohden lasketun kulutuksen kehittymisestä. Eteläisten jäsenvaltioiden (Espanja, Italia, Portugali ja Ranska) asukasta kohden laskettu viinin kulutus on vähentynyt selvästi kolmen viime vuosikymmenen aikana, vaikkakin se on yhä korkealla tasolla niihin maihin verrattuina, joissa viiniä ei tuoteta. Laskua on tasapainottanut osittain viinin kysynnän kasvu niissä maissa, joissa viiniin sovelletaan korkeita valmisteveron määriä ja joissa on perinteisesti juotu eniten olutta. Asukasta kohden laskettu oluen kulutus on sitä vastoin kasvanut merkittävästi eteläisissä jäsenvaltioissa (Espanja, Italia, Kreikka ja Portugali), kun taas monissa pohjoisissa jäsenvaltioissa (Alankomaat, Belgia, Itävalta, Luxemburg, Saksa, Tanska ja Yhdistynyt kuningaskunta) oluen kulutus laski lievästi 1990-luvulla.

59. Viinintuottajamaat ja viinintuottajat pääsääntöisesti vastustavat voimakkaasti veron positiivisen vähimmäismäärän käyttöönottoa viinille. Ne väittävät, että useimmissa viiniä tuottavissa jäsenvaltioissa viinistä ei ole koskaan kannettu valmisteveroa, että viini kuuluu erottamattomana osana niiden kulttuuriin ja että olisi vaikeaa ottaa käyttöön pakollinen viinin verotus poliittisista syistä. Lisäksi ne väittävät, että viiniä tuottavien jäsenvaltioiden, jotka soveltavat nollaverokantaa tai vain hyvin alhaista valvontaveroa, osuus on noin 85 prosenttia EU:n kokonaisviininkulutuksesta. Näin ollen mahdolliset sisämarkkinaongelmat koskevat vähäistä 15 prosentin osuutta EU:n viininkulutuksesta. Ne myös väittävät, että viinin nollaverokanta on välttämätön lisätoimenpide, jolla tuetaan viinin yhteisen markkinajärjestelyn tavoitteita ja että viinimarkkinoiden nykytilanteessa uuden – vaikkakin alhaisen – pakollisen verotuksen käyttöönottoa viinintuottajamaissa pidettäisiin haitallisena. Lisäksi pelätään, että siitä seuraisi muita toimenpiteitä, jotka johtaisivat viiniin sovellettavan

valmisteveron vähimmäismäärän tason kohoamiseen. Ne myös katsovat, että viinin positiivinen veron määrä ei auttaisi lainkaan ratkaisemaan sisämarkkinoiden ongelmia, jotka johtuvat korkean ja alhaisen veron jäsenvaltioiden verotuksen tason valtavista eroista.

60. Lisäksi väitetään, että viinin verottaminen lisäisi viiniä tuottavissa jäsenvaltioissa satojen tuhansien viinin pienviljelijöiden ja viranomaisten hallinnollista taakkaa, joka olisi suhteeton toimenpiteen tuottamiin verotuloihin nähden. Koska viinintuotantoon sovelletaan jo nyt viinin yhteisen markkinajärjestelyn ja direktiivin 92/12/ETY mukaisesti tiukkaa laadun ja kuljetusten valvontaa, hallinnollinen taakka voi olla odotettua vähäisempi, kun kuljetus tapahtuu yhteisön sisällä.

Maatalouspolitiikka – Päätelmät

61. Kuten edellä esitetyistä eri näkökannoista ilmenee, viinin verotus on edelleen hyvin ristiriitainen ja poliittisesti arka asia. Jotkut jäsenvaltiot, jotka eivät tuota viiniä, vaativat, että eri alkoholijuomatyyppien verojen vähimmäismäärien muutokset edellyttävät valmisteveron positiivisen vähimmäismäärän käyttöönottoa viinille. Toisaalta viinintuottajamaat vastustavat pääsääntöisesti edelleen viinin valmisteveron vähimmäismäärän käyttöönottoa.

62. Jos näyttää hyvin vaikealta muuttaa nykyistä veron vähimmäismäärien tasoa, herääkin toinen tärkeä kysymys. Nimittäin onko perusteltua pitää yllä nykyistä valmisteveron alaisten tuotteiden valvontajärjestelmää (järjestelmä, jossa tuotteet liikkuvat verovapausjärjestelmässä valtuutettujen verovarastojen välillä, vakuuksien antaminen, saateasiakirjat jne.) sellaisille valmisteveron alaisille tuotteille kuin viini ja olut, joiden valmisteveron absoluuttinen taso on alhaisempi kuin niihin 10 jäsenvaltiossa 15:stä ja nyt 20 jäsenvaltiossa 25:stä sovellettavan alv:n taso?

3.5.3. Euroopan unionin laajentuminen

63. EU:hun 1. toukokuuta 2004 liittyneet jäsenvaltiot soveltavat jo alkoholijuomiin valmisteverojen määriä, jotka ovat vähintään vähimmäismäärien tasolla. Muutkaan ehdokasmaat, joiden kanssa jäsenyysneuvottelut ovat käynnissä (Bulgaria ja Romania), eivät ole pyytäneet liittymisensä jälkeistä siirtymäkautta saavuttaakseen valmisteveron nykyisten vähimmäismäärien tason. **Liitteissä B1–B4** esitetään EU:hun 1. toukokuuta 2004 liittyneiden jäsenvaltioiden ja ehdokasmaiden soveltamat alkoholin ja alkoholijuomien valmisteverojen määrät.

3.6. Tarkistusajanjakso

64. Direktiivin 92/84/ETY 8 artiklassa säädetään, että neuvosto tarkistaa kahden vuoden välein komission kertomuksen perusteella ja tarvittaessa komission ehdotuksesta kyseisessä direktiivissä vahvistetut valmisteverojen määrät ja kuultuaan Euroopan parlamenttia toteuttaa yksimielisesti tarvittavat toimenpiteet.

65. Komissio katsoo, että kahden vuoden ajanjakso on liian lyhyt, jotta voitaisiin toteuttaa tarvittava perusteellinen sisämarkkinoiden toiminnan tarkastelu ja tarkastella muita näkökohtia, jotka on otettava huomioon komission kertomuksessa, ja jotta voitaisiin antaa oikea näkökulma jäsenvaltioiden lakimuutosten arvioimiseksi. Neljän vuoden ajanjakso olisi sopivampi sisämarkkinoiden toiminnan

ja mahdollisten lakimuutosten seurausten arvioimiseksi. Kun tulevaisuudessa ehdotetaan muutosta yhteisön nykyiseen alkoholin verotusta koskevaan kehykseen, olisi edellä mainitusta syystä samalla muutettava direktiivin 92/84/ETY 8 artiklaa niin, että tarkistus tehdään neljän vuoden välein.

4. ALKOHOLIJUOMIIN SOVELLETTAVIEN VALMISTEVEROJEN RAKENNE

66. Vaikka direktiivin 92/84/ETY 8 artiklassa komissio velvoitetaan laatimaan kertomus ainoastaan kyseisessä direktiivissä vahvistettujen valmisteverojen määristä, komissio katsoo, että tarkistuksessa voitaisiin harkita myös verotuksen rakenteen muuttamista, sillä nämä kysymykset liittyvät läheisesti toisiinsa. Tämä pätee erityisesti alkoholijuomien luokitteluun rakennedirektiivissä (direktiivi 92/83/ETY) määriteltyihin luokkiin. Seuraavat kolme asiaa ovat tulleet esille tätä kertomusta edeltävässä kuulemisprosessissa:

a) kuohumattoman viinin ja kuohuviinin erilainen kohtelu;

b) tuoteluokkien määrittelyssä käytettävien yhdistetyn nimikkeistön (CN) koodien mukauttaminen;

c) tuotteiden luokittelu valmisteverotusta varten.

4.1. Kuohumattoman viinin ja kuohuviinin erilainen kohtelu

67. Tällä hetkellä direktiiveissä 92/83/ETY ja 92/84/ETY jäsenvaltioiden sallitaan soveltaa kuohumattomaan viiniin ja kuohuviiniin erisuuruisia valmisteverojen määriä. Kuten **liitteessä B1** olevasta taulukosta käy ilmi, kahdeksan jäsenvaltiota (Alankomaat, Belgia, Irlanti, Itävalta, Ranska, Saksa, Tanska ja Yhdistynyt kuningaskunta) käyttää tällä hetkellä hyväkseen tätä mahdollisuutta.

68. Tätä nykyä Itävalta ja Saksa soveltavat nollaverokantaa kuohumattomaan viiniin, mutta melko korkeaa veron määrää kuohuviiniin. Alankomaissa, Belgiassa, Irlannissa, Ranskassa, Tanskassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa kuohuviinin valmisteveron määrä on korkeampi kuin kuohumattoman viinin (positiivinen) veron määrä (**ks. liite B1**). Lisäksi neljä jäsenvaltiota (Alankomaat, Belgia, Itävalta ja Saksa) soveltavat eri valmisteveron määrää kuohuviin välituotteisiin kuin kuohumattomiin välituotteisiin (**ks. liite B3**).

69. Direktiiveissä tehty ero johtuu siitä, että näissä jäsenvaltioissa kuohuviinejä on pidetty perinteisesti ”ylellisyystuotteina”. Herääkin kysymys, onko tällainen erottelu yhä perusteltua, sillä molempia tuotteita käytetään yhä useammin samankaltaisissa tilanteissa. Lisäksi molemmat luokat sisältävät sekä viinejä, joita voidaan pitää ”ylellisyystuotteina” että hyvin halpoja tuotteita (esim. luokitellut viinit vastakohtana pöytäviineille).

70. Direktiivin 92/83/ETY 8 artiklan ”kuohuviinejä” koskeva määritelmä saattaa johtaa epäoikeudenmukaisiin tuloksiin verotuksessa. Kyseisen 8 artiklan määritelmän mukaan ”kuohuviinejä” ovat tuotteet, ”jotka on pakattu kiinnikkein tai sitein tuetulla ”samppanjakorkilla” suljettuihin pulloihin tai joiden hiilidioksidin aikaansaama ylipaine liuoksessa on 3 baaria tai enemmän”. Molempia perusteita voitaisiin pitää mielivaltaisina. Helmeilevät viinit, joiden ylipaine on juuri alle 3 baaria, välttyvät

kuohuviinien valmisteverolta, ja hyötyvät kuohumattoman viinin alhaisesta verosta (jopa nollaverosta), jos tuottaja pelkästään käyttää pulloissa erilaista korkkia. Herääkin kysymys, olisiko tällainen erilainen kohtelu säilytettävä vai olisiko kuohuviineihin ja kuohuviin välituotteisiin sovellettava samaa kohtelua kuin kuohumattomiin viineihin ja välituotteisiin.

4.2. Tuoteluokkien määrittelemiseen käytettävien yhdistetyn nimikkeistön (CN) koodien mukauttaminen

71. Direktiivissä 92/83/ETY alkoholijuomien eri luokkien määritelmien perustana käytetään laajasti yhdistetyn nimikkeistön (CN) koodeja. Asianomaisen direktiivin 26 artiklassa säädetään, että direktiivissä esitetyt viittaukset CN-koodeihin kohdistuvat siihen CN-nimikkeistön toisintoon, joka on voimassa kyseisen direktiivin antamisen ajankohtana (19. lokakuuta 1992). Jos luokitukseen tehdään muutoksia, toiminnanharjoittajien on käytettävä eri CN-koodeja samoihin tuotteisiin sen mukaan, liikkuvatko tuotteet jäsenvaltioiden välillä vai EU:n ja kolmansien maiden välillä. CN-koodeihin mahdollisesti tehtävien ja tulkintaa koskevien muutosten (esim. harmonoidun järjestelmän [HS] selityksiin tehtävien muutosten) huomioonottamiseksi ja tilanteen yksinkertaistamiseksi sekä toimijoiden että viranomaisten näkökulmasta **olisi viitattava mahdollisimman ajan tasalla oleviin CN-koodeihin**. Sovellettavia CN-koodeja koskevan viittauksen ajantasaistamisen yksinkertaistamiseksi komissio kysyykin keskustelua varten, **olisiko tällaiset päätökset tehtävä tulevaisuudessa direktiivin 92/12/ETY 24 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti** (menettely, joka edellyttää valmisteverokomitean osallistumista kuten on vastaavasti sovittu neuvoston direktiivin 2003/96/EY[22] 2 artiklan 5 kohdassa energiatuotteiden osalta).

4.3. Tuotteiden luokittelu valmisteverotusta varten

72. Edellä kohdassa 4.2 ehdotetut muutokset helpottaisivat elinkeinonharjoittajien ja viranomaisten toimintaa, mutta ne eivät ratkaisisi alkoholijuomien luokitteluongelmia direktiivissä 92/83/ETY säädettyihin alkoholijuomien eri luokkiin. Näiden luokkien määrittelyissä viitataan aina CN-koodeihin. Niinpä tuotteen tulliluokittelupäätös on ensisijalla tuotteen valmisteverokohtelua päätettäessä.

73. Sekä elinkeinonharjoittajat että kansalliset viranomaiset ovat saattaneet viime aikoina komission tietoon luokitteluun liittyviä ongelmia. Ne ovat valittaneet saman tuotteen erilaisesta luokittelusta ja näin ollen erilaisesta verokohtelusta eri jäsenvaltioissa. Useimmat esitetyistä huolenaiheista koskevat CN-koodin 2206 (mukaan luettuna käymisen avulla valmistetut juomat) ja CN-koodin 2208 (mukaan luettuna väkevät alkoholijuomat) tuotteiden erottelua. Harmonoidun järjestelmän nimikettä 2206 koskevissa selityksissä sallitaan tislatun alkoholin lisääminen ”muihin käymisen avulla valmistettuihin juomiin”. Siinä ei kuitenkaan tarkenneta sitä, kuinka merkittävä tämä lisäys voi olla. Jäsenvaltiot tulkitsevat tätä selitystä hyvin eri tavoin, mikä johtaa tilanteeseen, jossa tietyt jäsenvaltiot luokittelevat saman tuotteen

---

[22] Neuvoston direktiivi 2003/96/EY, annettu 27 päivänä lokakuuta 2003, energiatuotteiden ja sähkön verotusta koskevan yhteisön kehyksen uudistamisesta (EUVL L 293, 31.10.2003, s. 51).

”muuksi käymisen avulla valmistetuksi juomaksi” tai ”välituotteeksi”, kun taas toiset jäsenvaltiot luokittelevat kyseisen tuotteen ”väkeväksi alkoholijuomaksi”.

Mahdolliset ratkaisut

74. Nykyisessä yhteisön valmisteverolainsäädännössä (direktiivi 92/83/ETY) viitataan CN-koodeihin alkoholijuomien luokittelun perustana, joten ratkaisu alkoholijuomien eri luokitteluja koskevaan ongelmaan voidaan löytää ainoastaan tulkitsemalla ja soveltamalla **entistä yhdenmukaisemmin näiden tuotteiden CN-nimikkeistöön luokittelua koskevia tullisääntöjä**.

75. Elinkeinonharjoittajat voivat saada tulliviranomaisiltaan sitovia tariffitietoja (STT), jotka koskevat EU:n ulkopuolisista maista tuotavien tai niihin vietävien tuotteiden luokittelua. STT:t syötetään komission ylläpitämään tietokantaan ja ne ovat oikeudellisesti sitovia kaikissa jäsenvaltioissa. Vaikka STT:t annetaan tapauskohtaisesti ja niillä ei vahvisteta yleisiä sääntöjä tuotteiden luokittelemiseksi CN-nimikkeistöön, ne kuitenkin antavat tiettyjä suuntaviivoja elinkeinonharjoittajille ja viranomaisille ja voivat johtaa CN-nimikkeistön luokittelusääntöjen yhdenmukaisempaan soveltamiseen. STT:tä ei voida kuitenkaan hakea tuotteille, joiden osalta ei voida osoittaa tullitaloudellista merkitystä (esim. uudet tuotteet, joita tuotetaan EU:ssa ja pidetään kaupan yksinomaan EU:ssa). Jotta STT:jen merkitystä voitaisiin lisätä valmisteverojen kannalta, voitaisiin kiinnittää huomiota siihen, että elinkeinonharjoittajat voisivat saada STT:ja tulliviranomaisiltaan myös sellaisille valmisteveron alaisille tuotteille, joita ei ole aikomus tuoda tai viedä. Tämä edellyttäisi asiaa koskevien tullisäännösten[23] muuttamista.

76. Kuten edellä todetaan, tulliviranomaiset antavat STT:ja tapauskohtaisesti elinkeinonharjoittajan hakemuksesta. Alkoholijuomien CN-nimikkeistöön luokittelua koskevien selkeämpien yleissääntöjen laatimiseksi on perustettu työryhmä, joka koostuu komission yksiköiden ja useiden jäsenvaltioiden tullilaitosten edustajista. Tämä työryhmä pyrkii erityisesti määrittämään selkeän jaon CN-koodien 2206 ja 2008 välillä. Tämä on kuitenkin hyvin monimutkainen asia, joten se ei saata tuottaa tulosta kovin nopeasti. Lisäksi ei pitäisi jättää huomiotta sitä, että alkoholijuomien CN-luokittelua koskevilla tullisäännöillä ei ole vaikutusta valmisteverotukseen niin kauan kuin direktiivin 92/83/ETY 26 artiklassa annettuja viittauksia CN-koodeihin ei saateta ajan tasalle, kuten ehdotetaan edellä kappaleessa 71. Todettakoon myös, että CN-luokittelussa ei oteta – eikä saisi ottaa – huomioon luokittelun vaikutuksia tuotteen luokitteluun valmisteverotusta varten ja siinä saatettaisiin jopa saada epätoivottuja tuloksia tiettyjen tuotteiden valmisteverotusta koskevan luokittelun kannalta.

77. Näin ollen komissio katsoo, että huomiota olisi myös kiinnitettävä **kattavampiin ratkaisuihin, joissa alkoholijuomien luokittelu tehdään vähemmän riippuvaiseksi CN-luokittelusta**.

---

[23] Yhteisön tullikoodeksista 12 päivänä lokakuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 12 artikla ja tietyistä yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2 päivänä heinäkuuta 1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 (koodeksin soveltamissäännökset) 5–14 artikla.

78. Ensimmäinen mahdollisuus olisi määritellä valmisteveron alaisten tuotteiden luokat uudestaan käyttämällä pelkästään sanallisia kuvauksia viittaamatta lainkaan CN-koodeihin. Nämä olisivat verrattavissa direktiivissä 95/59/EY käytettyihin tupakkatuotteiden määritelmiin. Tämä saattaisi kuitenkin osoittautua erittäin monimutkaiseksi, koska alkoholijuomamarkkinoilla tarjolla olevien erilaisten tuotteiden valikoima on laaja. Lisäksi markkinoille tulee säännöllisesti uusia tuotteita, mikä saattaa aiheuttaa uusia luokitteluongelmia.

79. Toinen mahdollisuus olisi yhdistää sekä tullikoodit ja direktiivissä 92/83/ETY säädettävät lisäperusteet. Tällaiset valmisteverotusta koskevat lisäperusteet, kuten tislatun alkoholin enimmäismäärä, joka voidaan lisätä käymisen avulla valmistettuihin juomiin, ennen kuin ne menettävät ”muiden käymisen avulla valmistettujen tuotteiden” tai ”välituotteiden” ominaispiirteet, voisivat auttaa rajaamaan alkoholituotteiden eri luokat tapauksissa, joissa pelkkä CN-koodien soveltaminen ei tuota selviä tuloksia tai johtaa epätyydyttäviin tuloksiin verotuksen kannalta. Tällaisten sääntöjen käytännön soveltaminen saattaisi kuitenkin aiheuttaa huomattavia vaikeuksia, koska saattaa olla erittäin vaikeaa ja/tai kallista määrittää tuotteessa olevan etyylialkoholin alkuperää.

80. Lisäksi voitaisiin harkita uuden luokan käyttöönottoa sellaisille alkoholijuomille, mukaan luettuna ”muut käymisen avulla valmistetut juomat”, joihin on lisätty alkoholia. Vaikka nykyisiä oluen, viinin ja etyylialkoholin määritelmiä, laskuperusteita ja valmisteverojen määriä ei muutettaisikaan direktiivissä 92/83/ETY, ”muita käymisen avulla valmistettuja juomia” (CN 2206) voitaisiin verottaa niiden alkoholipitoisuuden perusteella. Lisäksi direktiivin 92/83/ETY 3 artiklan 2 kohdan esimerkkiä noudattaen jäsenvaltioiden voitaisiin sallia jakaa kyseiset tuotteet luokkiin, joissa alkoholipitoisuuden vaihteluväli ei saisi olla enempää kuin kahdesta kolmeen tilavuusprosenttia ja joissa kannettaisiin sama veron määrä hehtolitralta kaikista asianomaiseen luokkaan kuuluvista juomista. Näiden tuotteiden EU:ssa sovellettavien verojen määrien taso voitaisiin vahvistaa lineaarisesti tai se voisi kasvaa progressiivisesti alkoholipitoisuuden kasvun mukaan. Tämän ratkaisun avulla jäsenvaltiot voisivat verottaa toisiinsa verrattavissa olevia tuotteita (käymisen avulla valmistetut tuotteet, joihin on lisätty alkoholia) yhdenmukaisesti niiden alkoholipitoisuuden mukaan ja tällöin ei tarvitsisi tehdä selvää eroa CN-koodeihin 2206 ja 2208 luokiteltavien tuotteiden välillä. Olisi huomattava, että nykyinen määritelmä ”muut käymisen avulla valmistetut juomat” säilyisi muuttumattomana ja että tuotteita, jotka tätä nykyä kuuluvat kyseisen määritelmän soveltamisalaan (esim. omena- ja päärynäsiideri), verotettaisiin jatkossakin viineinä direktiivin 92/83/ETY 15 artiklan mukaisesti.

Päätelmät

81. Alkoholijuomien valmisteveroja koskevaa EU:n lainsäädäntöä, joka annettiin vuonna 1992 jäsenvaltioiden rajoilla tehtävien verotarkastusten helpottamiseksi, ei ole sittemmin muutettu. Lainsäädännössä vahvistettiin vähimmäisvaatimukset, jotka katsottiin tuolloin välttämättömiksi sisämarkkinoiden toimivuuden varmistamiseksi. Tässä yhteydessä neuvoston on tarkasteltava tilannetta säännöllisesti komission antaman kertomuksen perusteella.

82. Tässä kertomuksessa – joka on toinen tätä aihetta koskeva kertomus sisämarkkinoiden toteuttamisen jälkeen – on korostettu useita sisämarkkinoiden toimivuuteen liittyviä monissa jäsenvaltioissa jäljellä olevia ongelmia. Nämä ongelmat johtuvat tietyissä tapauksissa tuotteiden korkeasta verotaakasta suhteessa tuotteiden perustana olevaan arvoon ja jäsenvaltioiden soveltamien valmisteverojen määrien merkittävistä eroista. Valmisteverojen määrien lähentäminen helpottaisi huomattavasti näiden ongelmien ratkaisemista.

83. Koska asia on monimutkainen ja siihen liittyy monia poliittisesti arkoja näkökohtia, joissa on huomioitava perustamissopimuksen yleiset tavoitteet sekä alueellisia ja maaseutuun ja kulttuurin liittyviä tekijöitä, tähän kertomukseen ei ole liitetty direktiiviehdotusta. Tässä vaiheessa tällä kertomuksella pyritään käynnistämään neuvostossa, Euroopan parlamentissa ja Euroopan talous- ja sosiaalikomiteassa laaja keskustelu. Komissio päättää tämän keskustelun tulosten perusteella, aikooko se tehdä ehdotuksia kaikista tai joistakin tässä kertomuksessa esille tuoduista asioista.

LIITE A

Alkoholijuomista, tupakkatuotteista ja kivennäisöljyistä saadut valmisteverotulot (vuonna 2001) absoluuttisesti ilmaistuina prosentteina yhteenlasketuista valmisteverotuloista ja BKT:stä

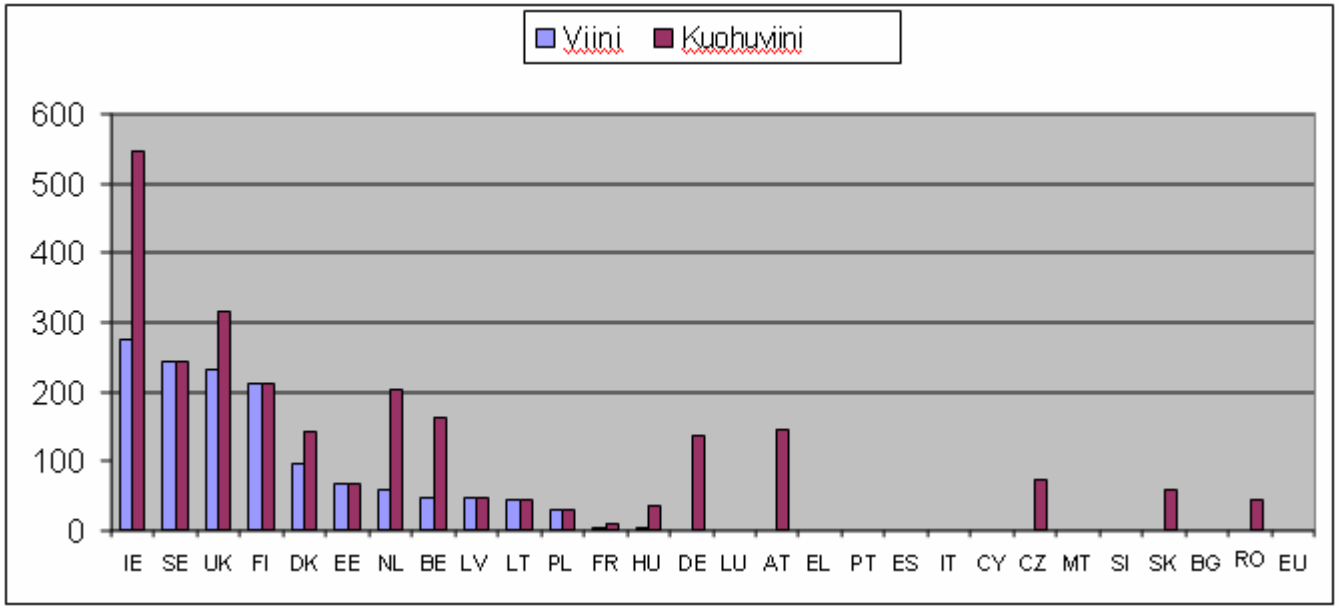
	BKT miljoonaa euroa	Valmisteverotulot										
		Miljoonaa euroa				Prosenttia kaikista valmisteverotuloista			Prosenttia BKT:stä			
		Yhteensä	Kivennäis-öljyt	Tupakka-tuotteet	Alkoholi-juomat	Kivennäis-öljyt	Tupakka-tuotteet	Alkoholi-juomat	Yhteensä	Kivennäis-öljyt	Tupakka-tuotteet	Alkoholi-juomat
B	254.282	5.235	3.387	1.275	573	64,7%	24,4%	10,9%	2,06%	1,33%	0,50%	0,23%
DK	177.840	4.418	2.819	1.019	580	63,8%	23,1%	13,1%	2,48%	1,58%	0,57%	0,33%
D	2.071.200	54.806	39.331	12.025	3.450	71,8%	21,9%	6,3%	2,65%	1,90%	0,58%	0,17%
EL	130.927	4.558	2.283	2.006	269	50,1%	44,0%	5,9%	3,48%	1,74%	1,53%	0,21%
E	651.641	15.340	9.450	4.798	1.091	61,6%	31,3%	7,1%	2,35%	1,45%	0,74%	0,17%
F	1.463.722	33.549	22.780	8.190	2.578	67,9%	24,4%	7,7%	2,29%	1,56%	0,56%	0,18%
IRL	114.479	3.326	1.375	1.142	809	41,3%	34,3%	24,3%	2,91%	1,20%	1,00%	0,71%
I	1.220.147	32.602	24.412	7.444	746	74,9%	22,8%	2,3%	2,67%	2,00%	0,61%	0,06%
L	21.510	974	597	347	30	61,3%	35,6%	3,1%	4,53%	2,78%	1,61%	0,14%
N	429.172	7.746	5.223	1.677	846	67,4%	21,6%	10,9%	1,80%	1,22%	0,39%	0,20%
A	211.857	4.406	2.876	1.234	296	65,3%	28,0%	6,7%	2,08%	1,36%	0,58%	0,14%
P	122.978	3.575	2.228	1.100	247	62,3%	30,8%	6,9%	2,91%	1,81%	0,89%	0,20%
FIN	135.791	4.152	2.264	588	1.300	54,5%	14,2%	31,3%	3,06%	1,67%	0,43%	0,96%
S	244.905	6.577	4.540	807	1.230	69,0%	12,3%	18,7%	2,69%	1,85%	0,33%	0,50%
UK	1.596.986	59.113	35.454	12.489	11.169	60,0%	21,1%	18,9%	3,70%	2,22%	0,78%	0,70%
EU	**8.847.436**	**240.377**	**159.019**	**56.141**	**25.216**	**66,2%**	**23,4%**	**10,5%**	**2,72%**	**1,80%**	**0,63%**	**0,29%**

LIITE B1

Kuohumattomaan viiniin ja kuohuviiniin sovellettavat valmisteverojen määrät (1.5.2004)

Jäsenvaltiot	Viini	Kuohuviini
	Euroa hehtolitralta	
IE	273	546
SE	243	243
UK	232	313
FI	212	212
DK	95	142
EE	67	67
NL	59	201
BE	47	161
LV	46	46
LT	44	44
PL	29,8	29,8
FR	3,4	8,4
HU	3,2	36
DE	0	136
LU	0	0
AT	0	144
EL	0	0
PT	0	0
ES	0	0
IT	0	0
CY	0	0
CZ	0	73
MT	0	0
SI	0	0
SK	0	58
Ehdokasmaat		
BG	0	0
RO	0	42
EU	***0***	***0***

Kuohumattomaan viiniin ja kuohuviiniin sovellettavat valmisteverojen määrät (1.5.2004)

LIITE B2

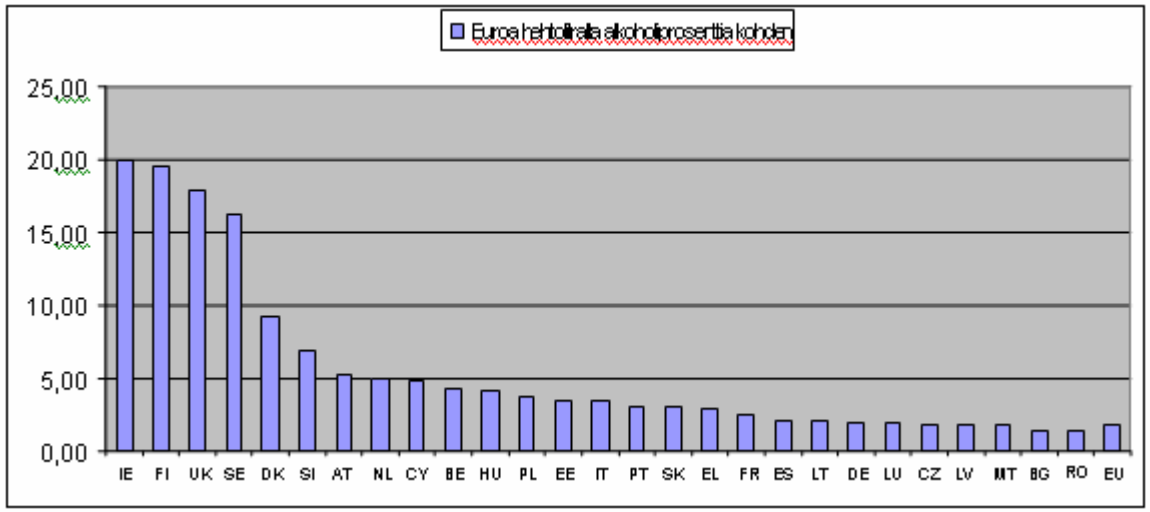
Olueen sovellettavat valmisteveron määrät (1.5.2004)

Jäsenvaltiot	Euroina/hl/alkoholi-prosentti [1][2]	Euroina/litra/olut 5 tilavuusprosenttia
IE	19,87	0,99
FI	19,45	0,97
UK	17,87	0,89
SE	16,18	0,81
DK	9,31	0,47
SI	6,98	0,35
AT	5,20	0,26
NL	5,02	0,25
CY	4,79	0,24
BE	4,28	0,21
HU	4,14	0,21
PL	3,75	0,19
EE	3,52	0,18
IT	3,48	0,17
PT	3,04	0,15
SK	3,03	0,15
EL	2,83	0,14
FR	2,60	0,13
ES	2,03	0,10
LT	2,03	0,10
DE	1,98	0,10
LU	1,98	0,10
CZ	1,88	0,09
LV	1,88	0,09
MT	1,87	0,09
Ehdokasmaat		
BG	1,35	0,07
RO	1,37	0,07
EU	*1,87*	*0,09*

[1] Olueen, jonka todellinen alkoholipitoisuus on 5 tilavuusprosenttia, sovellettava määrä

[2] Jos jäsenvaltiot verottavat olutta platoasteen mukaan, platoaste on muunnettu alkoholiprosenteiksi siten, että 1 alkoholiprosentti vastaa 2,5 platoastetta

Olueen sovellettavat valmisteveron määrät (1.5.2004)

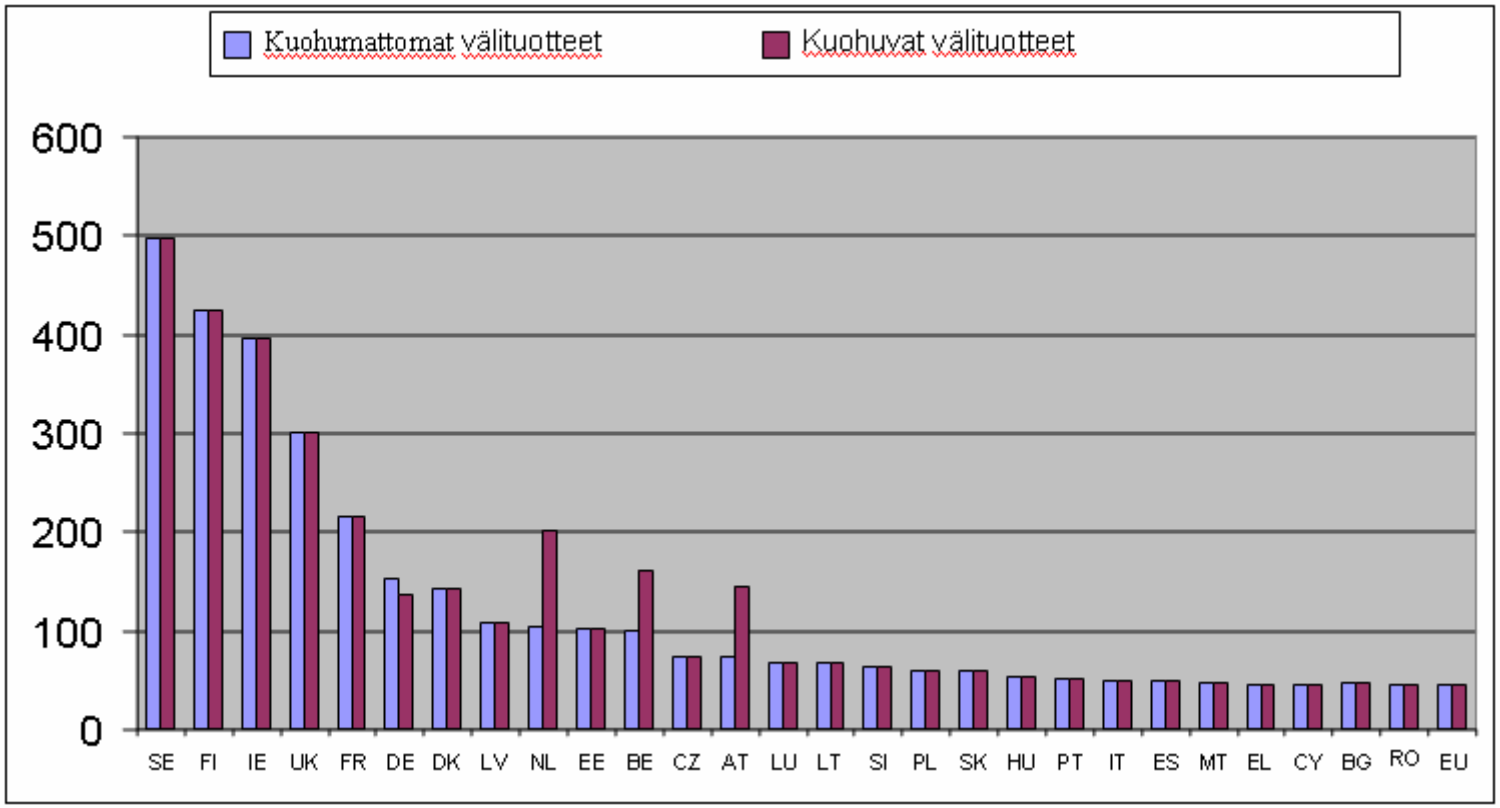

LIITE B3

Välituotteisiin sovellettavat valmisteveron määrät (1.5.2004)

Jäsenvaltiot	Kuohumattomat välituotteet	Kuohuvat välituotteet
	Euroa hehtolitralta	
SE	497	497
FI	424	424
IE	396	396
UK	300	300
FR	214	214
DE	153	136
DK	142	142
LV	108	108
NL	103	201
EE	102	102
BE	99	161
CZ	73	73
AT	73	144
LU	67	67
LT	67	67
SI	64	64
PL	60	60
SK	58	58
HU	52	52
PT	51	51
IT	50	50
ES	49	49
MT	47	47
EL	45	45
CY	45	45
Ehdokasmaat		
BG	46	46
RO	45	45
EU	*45*	*45*

Välituotteisiin sovellettavat valmisteveron määrät (1.5.2004)

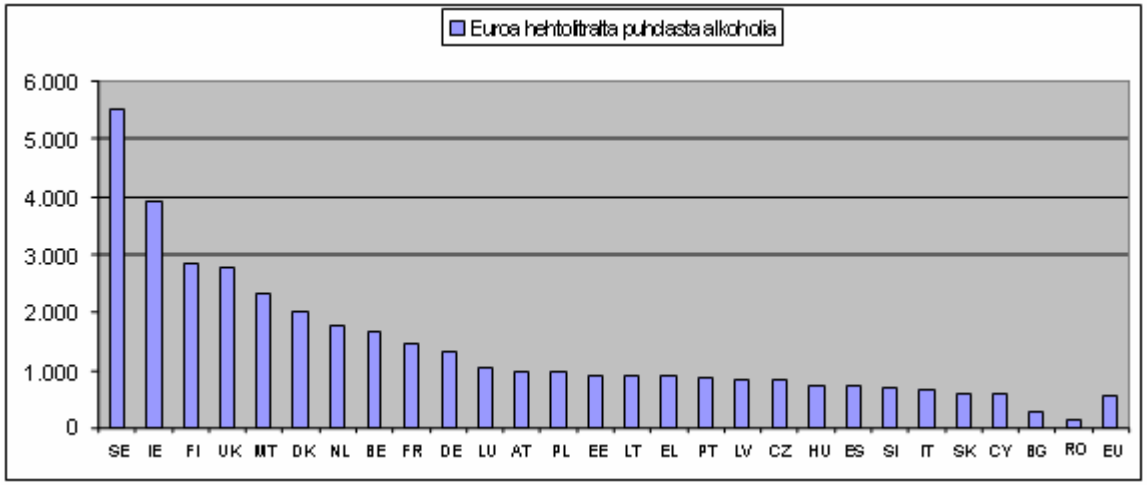

LIITE B4

Etyylialkoholiin ja väkeviin alkoholijuomiin sovellettavat valmisteveron määrät (1.5.2004)

	Euroa hehto-litralta puhdasta alkoholia	Euroa/litra/alkoholi 40 tilavuusprosenttia
Jäsenvaltiot		
SE	5.519	22,1
IE	3.925	15,7
FI	2.825	11,3
UK	2.776	11,1
MT	2.332	9,3
DK	2.020	8,1
NL	1.775	7,1
BE	1.661	6,6
FR	1.460	5,8
DE	1.303	5,2
LU	1.041	4,2
AT	1.000	4,0
PL	963	3,9
EE	927	3,7
LT	927	3,7
EL	908	3,6
PT	881	3,5
LV	847	3,4
CZ	831	3,3
HU	756	3,0
ES	740	3,0
SI	707	2,8
IT	645	2,6
SK	606	2,4
CY	599	2,4
Ehdokasmaat		
BG	257	1,0
RO	150	0,6
EU	*550*	*2,2*

Etyylialkoholiin ja väkeviin alkoholijuomiin sovellettavat valmisteveron määrät (1.5.2004)

LIITE C

Jäsenvaltioiden soveltamien valmisteverojen määrät hehtolitralta alkoholiprosenttia kohden (euroina) (1.5.2004)

Jäsen-valtio	Olut	Kuohumaton viini (12 tilavuus-prosenttia)	Kuohuviini (12 tilavuus-prosenttia)	Välituotteet (18 tilavuus-prosenttia)	Väkevät alkoholi-juomat
BE	4,28	3,92	13,42	5,51	16,61
DK	9,31	7,92	11,83	7,89	20,20
DE	1,98	0	11,33	8,50	13,03
EL	2,83	0	0	2,50	9,08
ES	2,03	0	0	2,75	7,40
FR	2,60	0,28	0,70	11,89	14,50
IE	19,87	22,75	45,50	22,01	39,25
IT	3,48	0	0	2,75	6,45
LU	1,98	0	0	3,72	10,41
NL	5,02	4,92	16,75	5,70	17,75
AT	5,20	0	12,00	4,06	10,00
PT	3,04	0	0	2,85	8,81
FI	19,45	17,66	17,66	23,56	28,25
SE	16,18	20,25	20,25	27,61	55,19
UK	17,89	19,33	26,08	16,66	27,76
CY	4,79	0,00	0,00	2,50	5,99
CZ	1,88	0,00	6,12	4,08	8,31
EE	3,52	5,54	5,54	5,68	9,27
HU	4,14	0,26	2,99	2,89	7,56
LT	2,03	3,63	3,63	3,70	9,27
LV	1,88	3,85	3,85	5,99	8,47
MT	1,87	0,00	0,00	2,59	23,32
PL	3,75	2,48	2,48	3,32	9,63
SI	6,98	0,00	0,00	3,54	7,07
SK	3,03	0,00	4,85	3,23	6,06

Jäsenvaltioiden soveltamien valmisteverojen määrät hehtolitralta alkoholiprosenttia kohden (euroina) (1.5.2004)

